

Sid 2 **LEDAREN:** Öppnar kvoter –men inte hjärtan. Finland tar emot 300 fler flyktingar nästa år, främst från Syrien. Men en färsk gallup visar att bemötandet är kyligt.

TORSDAG 3 OKTOBER. NR 40/2013

Vården
lever inte
som den lär
Sidan 2

Ängeln
som
blev ond
Sidan 9

Fighting
Star på
Vasascen
Sidan 13

Bolltro
Sidan 12

Nya krav för den som vill bli präst

Domkapitlet i Borgå vill snart se intyg på att präst-kandidater har erfarenhet av församlingsliv.

Sidan 4

**Sysselsatt men
utan jobb** Sidan 7

Krigshjälp kom till
Purmo som mjölk

Sidan 5

**Saknar
lågan från
70-talet**

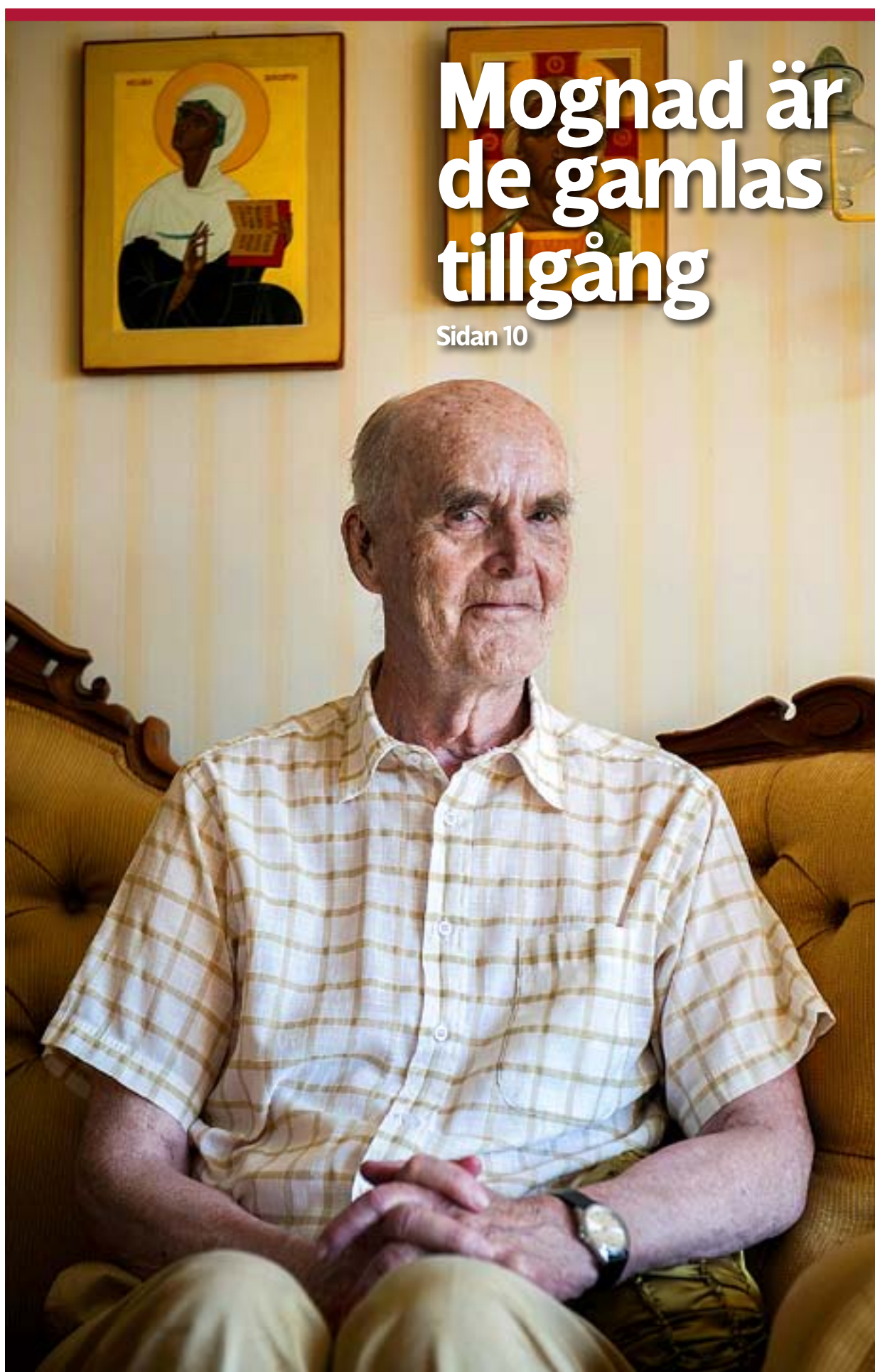
Sidan 6

**Kenya kan
lära oss
mångfald**

Sidan 19

Mognad är de gamlas tillgång

Sidan 10

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Syriska liv på finländsk nåder

KP FINLANDS REGERING höjer flyktingkvoten med 300 personer nästa år. Det ger en totalkvot på 1050 flyktingar, varav 500 viks för offren för inbördeskriget i Syrien. Hittills har uppskattningsvis hundratusen dött under de två och ett halvt år konflikten pågått. Två miljoner syrier har flytt landet, många trängs i tältläger i grannländerna. Ytterligare fyra miljoner är flyktingar i eget land. En droppe i havet kan det tyckas, med dessa femhundra kvotflyktingar. Det brukar vara det klassiska argumentet för att göra ingenting. Men också den droppen är skillnaden mellan liv och död för femhundra individer. Och ändå finns det många som tycker att även den droppen är för mycket. En av dem som luftat missnöjet är sannfinländaren Jussi Halla-aho, som skriftligen ifrågasatt regeringens beslut. Vilka slags flyktingar kommer, undrar han. Är det lidande kvinnor och barn, eller är det syriska män som tar med sig terrorismen till Finland?

TYVÄRR är han inte ensam om att vilja slå dövörat till en situation där frågan om många människors överlevnad är akut – och för allt för många redan för sent att göra något åt. MTV3 berättade i helgen att deras egen Gallup bland knappt 2000 finländare visar att över hälften motsätter sig fler flyktingar. Var tredje hjälper hellre ”på något annat sätt” än genom att ta emot flyktingar till Finland. Vad det sättet är förblir ospecificerat. Gallupen är sorglig läsning, liksom det politiska utspelet. Att ta emot flyktingar av det här slaget handlar inte om urval och integrering av ”lämpliga” utlänningar, det är humanitär hjälp som ges av medmänsklighet.

MÅNGA av dem som lider i Syrien just nu tillhör de gamla kristna kyrkorna, och våldet mot dem kommer antagligen att eskalera vartefter konflikten går i lås. De kristna har varit relativt skyddade av Assadregimen – och nu faller hämnden över dem som ses som ett främmande element av extrema islamister. Det finns fall där hela byar ställts inför valet att gå eller bli dödade. Därför blir Halla-ahos utspel ännu märkligare, när partikamraten Timo Soini häromveckan parallellt med flyktingdiskussionen krävde att Finland som nation ska ta upp frågan om förföljelsen av kristna i FN. Bilden går inte ihop. Ord och handling stämmer inte.

BARA PRAT räcker inte. Det är i handlingarna det goda tar sig i uttryck. En sådan är att välkomna de utsatta. För det krävs det riktiga människor, men inte mer än så. ICA-handlaren Bo Oskarsson i jämtländska Kaxdal lade ut en enkel hälsning till de tre syriska familjer, de första flyktingar någonsin, som hans by tog emot i början av året. Inom ett dygn hade hälsningen spritt sig över de sociala medierna som en löpeld med tusentals delningar. Vad den innehöll? Ett stort politiskt budskap? Kloka integrationsord? Bedöm själv! ”Vi välkomnar alla nyinflyttade från Syrien, och vi hoppas att ni ska trivas i vackra Offerdal.”

”Men den droppen är skillnaden mellan liv och död för femhundra individer.”

PROFILEN: MARIANNE FRILUND

Teori och praktik i obalans

Måste vi ha bäddavdelingar? Det finns alternativ. Här i de tomma våningarna i Campus Allegro kunde man vårda åldringar.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Marianne Frilund förstår inte varför det enda alternativet att vårda gamla människor måste vara en lång korridor. – Det är inte mänskligt att placeras i rum med andra fast man aldrig tidigare bott tillsammans med någon, säger hon. Vilket liv har de när de går ut i korridoren där? Själva nämner hon ett ökat serviceboende och vårdteam som alternativ

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör May Wikström tfn (09) 612 615 33/ 040 153 0313 may.wikstrom@kyrkpressen.fi	Redaktion i Österbotten Norrmalmsgatan 21 A 68600 Jakobstad gsm 050 585 6460	Christa Mickelsson tfn (09) 612 615 56	Utgivare: Fontana Media Ab
Redaktion i Helsingfors Sandvikskajen 13 00180 Helsingfors Tfn (09) 612 615 49 Fax (09) 278 4138	Redaktörer: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Johan Sandberg (Österbotten) gsm 050 585 6460	Bank: Sampo IBAN: FI34 8000 1301 1585 40 BIC: DABAFIHH
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi	Rolf af Hällström tfn (09) 612 615 53	Sofia Torvalds tfn (09) 612 615 54	Paradbild: Lars Rindeskog
	Tomas von Martens tfn (09) 612 615 51	Webbredaktör: webbred@kyrkpressen.fi	Tryck: Botnia Print, Karleby
		Layout: Malin Aho	

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör: Erika Rönngård tfn (09) 612 615 50, annons@kyrkpressen.fi	Lämna in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi ! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.	För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi	Prenumerationer och adressändringar: tfn (09) 612 615 50, prenumeration@kyrkpressen.fi . Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.
Annonspriser: Färg 2,05 €/spmm Svart-vit 1,65 €/spmm Moms 24% tillkommer	Radannonser: 4,50 €/rad inkl. moms.	Annonsförsäljning: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi Leif Westerling , gsm 050 329 4444, fax (09) 278 4138	Prenumerationspriser: Finland & Norden 69 € Utlandet 84 €
Familjeannonser: 1 €/spmm inkl. moms.	Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.	Jonny Åstrand , tfn (06) 347 0608, gsm 0500 924 528, fax (06) 347 1018	

till bäddavdelningarna. Sen viftar hon uppåt med handen där vi sitter i cafeteria i Campus Allegro i Jakobstad.

– Öppna åldringhem här så skulle åldringarna få sitta och se på folk i far-ten, föreslår hon halvt på allvar, halvt på skämt. Här har de nära till konserter, kanske de bara behöver öppna fönstret. Varför ska de isoleras? Jag tror att både åldringarna och ungdomarna skulle ha utbyte av varandra.

Vårdteamen hon nämner skulle bestå av personer som känner åldringarna och kan iakttä förändringar.

– Genom att flytta teamen kunde man undvika att skurra runt åldringarna med ambulans som man gör i dag. Varenda förflyttning utan välgrundade motiv är onödig.

Här efterlyser hon ett nytt tänkesätt i vården och en vilja att ta ansvar.

För dyrare blir det inte.

Lever inte upp till idealen

Pärmen till Marianne Frilunds doktorsavhandling *En vårdvetenskaplig syn-tes mellan vårdandets ethos och vårdinten-sitet* pryds av Linnea Ekstrands akva-rell där två gamla händer möter en ung hand. Den stilla beröringen gör att bilden utstrålar ett lugn.

– Ju mera jag ser på den här bilden desto mera tycker jag de andas min intention, säger Marianne Frilund som forskat i vårdarnas attityder gentemot värderingsfrågorna i äldrevården.

Lugnet i bilden stämmer ändå inte alltid överens med verkligheten. Även om de flesta vårdarna är medvetna om hur de borde bemöta åldringarna lever inte alla upp till sina egna ideal.

– Det är ingen självklarhet att äld-

ringar får uppleva känslan av trygghet och att de kan lita på vårdaren.

– Det är tydligt att de österbottniska vårdarna står för värderingar som gemenskap, värme, omtanke och relationer. Men det brister i förmågan att leva upp till dessa ideal.

Hennes forskning visar att var fjärde vårdare inte är säker på att deras vård stöder de gamla.

– Risken är då uppenbar att varje åldring minst två gånger i veckan möter en vårdare som jagar på dem. Fast vårdaren själv ser bristen kan till exempel andan på avdelningen vara en orsak till att man inte rör på det. Då blundar man för det och serverar stereotypiskt blåbärsoppa åt en åldring som kanske aldrig tidigare ätit blåbärsoppa.

Lagstiftningen om äldreomsorgen ger patienterna en del rättigheter. I de nationella dokumenten talas det om delaktighet, självbestämmande, respekt och värdighet.

– Men ingenstans har jag hittat något om vem som följer upp det. Lagstiftningen ska följas, den är ingen rekommendation. Men hur syns delaktigheten i praktiken när vårdaren gör entré och meddelar att nu ska patienten tvättas och genast tar itu med att svänga på patienten. Sen svänger man åt andra sidan. Jag behöver på toa, säger patienten. Du får kissa i blöjan.

– Som vårdare ska man också visa ödmjukhet mot den äldre.

Hon säger att vi borde stanna upp och vara lyhörda för vad den äldre egentligen önskar.

– Att stanna upp handlar inte om klocktid utan om min egen förmåga att lyssna var den äldre befinner sig. Det kan hända ett åldringen inte vill vara med i de aktiviteter som ordnas. Jag som vårdare ska inte säga att alla som är över 80 år ska var med på gudstjänsterna. De ska sitta där bara om det ger dem mening.

– Slår en åldring som förlorat sitt språk i sängens sidostöd eller skriker kan det vara ett uttryck för rädsla och otrygghet.

Varje människa har ett värde

Under de snart fyrtio åren Marianne Frilund följt med vården har utvecklingen inte gått mot det bättre.

– Jag känner en stor oro över vart vi är på väg. Ekonomiska värderingar som produktivitet och effektivitet styr allt mer. Människor som är produktiva och har något att ge samhället prioriteras. Men de som inte längre orkar lyfts undan och får en plats i skuggan. Där lever de sina sista år på ganska dåliga villkor. Det gäller också andra marginaliserade grupper som utvecklingsstörda, missbrukare och mentalsjuka. Som jag ser det har varje människa ett värde bara i att vara människa.

Att öka resurserna inom vården ser hon inte som något svar.

– Det ska finnas balans mellan den äldres behov och tillgängliga resurser. Man kan rada in hur många vårdare som helst med en negativ syn på de äldre och sitt eget arbete utan att vården blir bättre.

Ett av problemen är att vårdyrket inte upplevs vara attraktivt. Ju sämre skick åldringen är i, desto mindre attraktivt upplevs arbetet.

”Det är ingen självklarhet att åldringar får uppleva känslan av trygghet och att de kan lita på vårdaren.”

– Under arbetet med avhandlingen överraskades jag av hur tydligt det kom fram att ju sämre en människa mår, desto mera påverkar det vårdarnas beteende till det sämre.

Positiv värdeförskjutning

Men det räcker inte med att höja statusen på arbetet, anser Frilund.

– Man måste också höja vårdarnas medvetenhet om vad det innebär att vårda äldre. Det är en kontinuerlig process. Attityderna man lär sig i utbildningen bör också upprätthållas i arbetslivet. Alla värderingar man säger sig hylla är retorik. Värderingarna blir intressanta först när de omsätts i handling.

Här gäller det också att få upp ögonen för vad som händer när man blir gammal. Marianne Frilund använder Lars Tornstams teori som belyser hur den äldres värdegrund förändras med stigande ålder i något han kallar positiv värdeförskjutning. Det betyder att intresset för det materialistiska tynar bort medan intresset för de existentiella frågeställningarna ökar.

– Tornstam skriver så fint: ”Ensamheten kan vara stunder av sällhet.” I de stunderna behöver de äldre inte känna sig ensamma och övergivna utan kan snarare hämta kraft i en ordnad stillhet. De går igenom tidigare faser i livet och möter gamla vänner och anhöriga i tankarna. De vågar låta livet vara ett mysterium och det har ingen betydelse att det finns frågor vi inte har svar på.

Hon frågar sig om vårt individualistiska samhälle tappat sin värdegrund.

– Det ser man på debatten om att befria skolorna från de kristna värderingarna. Vi har en tradition i kristendomen och vår grundlag bygger på kristna värderingar. Men vi står inte för dem. Då man inte har några grundläggande värderingar som är viktiga skapar det vil-senhet. Vad ska man då bygga livet på?

MARIANNE FRILUND

SJUKSKÖTARE, HÄLSOVÅRDSMAGISTER VID ÅBO AKADEMI 1993.

DOKTORERADE FÖR EN MÅNAD SEDAN.

FORTBILDNINGSPLANERARE PÅ NOVIA I JAKOBSTAD I CENTRET FÖR LIVSLÅNGT LÄRANDE.

BOSATT I NYKARLEBY.

Kantor Arno efterträds av Vera

LOVISA. Lovisa svenska församlings långvarige kantor **Arno Kantola** går i pension från början av november. Han efterträds av **Vera Tollander** (f.1980) som för närvarande är kantor i Lapträsk svenska församling. Ingen annan än Tollander hade sökt tjänsten som kantor i Lovisa.

Arno Kantola har verkat som kantor i Lovisa i flera

decennier. Han har lett flera körer och andra ensembler, jobbat som musiklärare och komponerat musik för olika ändamål. Ifjol fick han Lovisamedaljen för sina insatser av Lovisa stad.

Söndagen den 27 oktober hålls en avskedsfest för Kantola kl. 15 med en konsert i kyrkan och efterföljande kaffe i församlingsgården.

Besvär mot arrendeavtal

KRISTINESTAD. Församlingsrådets medlem **Bo-Göran Ingves** i Kristinestad har besvärat sig till domkapitlet mot rådets beslut att arrendera skogsmark till vindkraftsbolaget O2 Finland, skriver Syd-Österbotten.

Ingves anser att området är värdefullt för rekreation och grundvattentäkt.

Is som faller från ving-

arna kan vara farligt, konstaterar församlingsrådet i sitt mötande. Det kan motverkas genom att flytta vandringsleder och skidspår eller stänga lederna vid otjänlig väderlek. Vindkraftverken ska heller inte få skada vattentäkter.

STADIN

SILAKKAMARKKINAT

Helsingfors

Strömmingsmarknad

vuodesta från 1743

Evenemangelt arrangeras av

www.portohelsinki.fi

PÅ SALUTORGET

6. - 12.10.2013

Öppen sö - fre kl. 7 - 19,

lör kl. 7-15

Öppningsdagens intressant

program kl. 11 - 16.

VÄLKOMMEN!

Framöver krävs församlingsvana för den som vill bli präst

PRÄSTUTBILDNING. I framtiden krävs kunskap i färre klassiska språk för den som vill bli präst. I stället ska de som vill bli prästvigda i framtiden kunna intyga att de har varit aktiva i en församling.

TEXT: **CHRISTA MICKELSSON**

Biskopsmötet har efter en treårig process beslutat om förändringar i behörighetskraven för dem som vill bli präster i lutherska kyrkan.

Tidigare skulle de som ville bli präster studera tre klassiska språk: grekiska, hebreiska och latin. Nu räcker det med två, även om det sammanlagda antalet studiepoäng i klassiska språk förblir det samma. Bakom beslutet ligger det faktum att väldigt få studerande ändå lär sig behärska de tre klassiska språken på en eftersträvansvärd nivå.

– Det är sist och slutligen ingen revolutionerande förnyelse, säger **Jyri Komulainen**, biskopsmötets generalsekreterare.

– Det har redan tidigare funnits olika vägar till prästämbetet, med lite olika bestämmelser. Personer med en tidigare magistersutbildning har till exempel redan tidigare kunnat bli präster trots att de läst färre språk. Man kan se den här förändringen som ett slags uppluckrande av kraven för behörighet till prästämbetet.

Andra religioner och luthersk lära

Lutherska kyrkan vill också att de blivande prästerna ska samla fler studiepoäng i religionsvetenskap, med motiveringen att de i en mångkulturell verksamhetsmiljö behöver tillräcklig kännedom om världsreligionerna.

– Men å andra sidan har vi också fått med en paragraf om att den studerande bör fördjupa sig i de lutherska bekännelseskriterierna. Ska till exempel en examen i teologi som erhållits utomlands ge behörighet till prästtjänst i den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland om den inte innehåller några som helst studier i luthersk lära?

Men den mest betydelsefulla nyheten är enligt Komulainen kravet på att de som vigs till präster från och med nu förutsätts kunna visa att de har tillräcklig erfarenhet av praktiskt församlingsarbete.

– Vi har noterat att allt fler studenter utexamineras utan någon egentlig erfarenhet av församlingssliv över huvud taget. Tanken är att det ju ändå vore bättre om den som söker en prästtjänst på något sätt tidigare har varit aktiv i en församling, säger Komulainen.

DET ÄR inte för universiteten utan för domkapitlen som de som vill vigas till präster ska kunna intyga att de har församlingsvana.

FOTO: KP-ARKIV/
CHRISTA MICKELSSON

Välkommen reform

Det är inte för universitetet utan för domkapitlen som prästkandidaterna ska visa intyg över församlingsvana. Vid domkapitlet i Borgå stift är förnyelsen välkommen.

– Vi har nog konstaterat att det finns en brokighet i hur väl prästkandidaterna varit engagerade i församlingsverksamhet, säger notarien **Clas Abrahamsson**.

– Förr skulle kyrkoherden i den församling den blivande prästen hörde till

skriva ett intyg över kandidatens lämplighet. Men det var ofta en ren formalitet.

Biskopsmötet föreslår nu att de som vill bli präster sammanställer någon typ av portfolio av mera informell karaktär över sina meriter.

– Det finns en viss övergångsperiod, så de som prästvigs i november kräver vi inga intyg av, säger Abrahamsson.

– Vi har inte utformat systemet ännu, men jag antar att det blir fråga om minimikrav av något slag. Annars vo-

re det ju meningslöst.

Abrahamsson tror att det nya förordandet kan motivera studerande att engagera sig i församlingen.

– Jag vet också att prästkandidaterna redan nu i de personliga samtal de för med biskopen uppmanas att aktivera sig i församlingsverksamhet.

I praktiken bestämmer universiteten över sina studiehelheter, men de tenderar följa kyrkans önskemål eftersom det ligger i deras intresse att skapa förutsättningar för behörighet i arbetslivet.

HERDEVAL OULUNJOKI

Uleåborg fick kvinnlig kyrkoherde

Kaplan **Satu Saarinen** valdes i söndags till kyrkoherde i Oulunjoki församling i Uleåborg. Hon är den första kvinnan som ska verka som kyrkoherde i Uleåborgs stad.

Saarinen, 39, är teologie magister och filosofie doktor. Hennes avhandling behandlade kvinnliga prästers erfarenheter i Uleåborgs stift under åren 1988–2000, då kvinnor inte kunde bli prästvigda i det egna stiftet.

Det var biskop **Olavi Rimpiläinen** som kategoriskt vägrade viga kvinnor till prästämbetet. Han efterträddes av biskop **Samuel Salmi** år 2000.

KÄND TEOLOG OCH ÖVERSÄTTARE

Heikki Koskenniemi har avlidit

Professor **Heikki Koskenniemi** avled den 26.9 i en ålder av 94 år. Koskenniemi har bland annat översatt de lutherska bekännelseskriterierna till finska. Han var en internationellt känd papyrysforskare. Han översatte till finska också **Martin Luthers** omfattande kommentarbok till Första Moseboken och **Augustinus** Gudsstaten.

Tillsammans med sin far **Anton Einari** har Koskenniemi översatt flera verk av Luther än alla andra tillsammans. Han verkade inom den finska Lutherska evangeliföreningen SLEY, som berättade om dödsfallet på sin hemsida.

SAMKÖNADE PARFÖRHÅLLANDEN

Könsfrågor överbetonade

Biskopen i S:t Michel **Seppo Häkkinen** säger att den ständiga diskussionen om samkönade parförhållanden i medierna är helt oväsentlig för kyrkan. Häkkinen har gett en intervju till församlingstidningen **Risteys** som ges ut av prosteriet i Kouvola.

– Jag tror inte att vi vid den yttersta domen kommer att bli tillfrågade vad vi anser om kvinnliga präster eller om samkönade äktenskap. Det verkar som om man i medierna lyfter upp helt oväsentliga ämnen, säger biskop Häkkinen.

EN TIDSDOKUMENTATION kallar diakonen Marianne Sandström fyndet hennes son gjorde.

Krigstida mjölkfynd på prästgårdsvind

BISTÅND. En låda med kondenserad mjölk från USA har hittats på prästgårdsvinden i Purmo. Burkarna är bistånd från USA till det krigsdrabbade Finland.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

Finns mjölken kvar? **David Sandström** ställde frågan då han hjälpte sina föräldrar **Jan-Erik** och **Marianne Sandström** att bära ner en gammal teve från prästgårdsvinden för några veckor sedan.

– Vi visste inte vad han talade om, säger Marianne Sandström. Då visade han lådan som han funnit redan för tjugo år sedan.

Ingen annan i församlingen visste något heller.

– Det harmer mig nog lite att inte jag fann lådan som barn, medger nuvarande kyrkoherden **Johan Klingenberg** som också bott i prästgården som barn. Men

VARFÖR SÄNDE man mjölk till bondesamhället Purmo? Fyndet på prästgårdsvinden väcker många frågor.

å andra sidan: hade jag funnit den hade mjölkburkarna inte längre funnits kvar.

Familjen Sandström var den sista som bodde i prästgården. På barns vis utforskade David vindens hemligheter och fann då mjölken.

– Han tänkte första öppna en burk för att smaka men lät ändå bli, säger Marianne Sandström.

Mjölken väg till Purmo går att följa på lådan. Avsändaren är United Church Service Center, New Wind-

sor, Maryland, USA. Mottagare är **Toivo Harjunpää**, ärkebiskop **Aleksi Lehtonen** sekreterare åren 1945–48.

Från ärkestiftet har lådan sannolikt gått till domkapitlet i Borgå stift som i sin till sänt den till Purmo.

En av burkarna bär årtälet 1945, så äldre än så är burkarna inte. Tiden har behandlat burkarna olika, en del har rostat sönder medan andra är intakta.

– Vi kommer att ta burkarna till vara och försö-

ka ställa ut dem antingen i kyrkhemmet eller i hembygds museet, säger Klingenberg.

Numerera går hjälpen ut från Purmo.

– Fyndet är speciellt intressant med tanke på de hjälpsändningar som i dag görs från Drängstugan här, säger Sandström.

John Forsberg, 96 år, tidigare kyrkoherde, riksdagsman, kyrkomötesombud med mera, minns **Toivo Harjunpää**.

– Han hade hand om hjälpsändningarna på finskt håll. Personligen hade jag inte kontakt med någon som skötte dem.

Även om han inte kan berätta om mjölkfyndet i Purmo minns Forsberg hjälpsändningar av andra slag.

– Bland annat kom det en sändning med poplinjackor. En gång när präster träffades i biskopsgården hängde det 25 likadana jackor intill varandra. Det var inte lätt att skilja på jackorna. Det kunde uppstå komiska situationer med anledning av det.

AMERIKANSKA STUDENTER

Tre typer av övertygelser

En undersökning i USA visar att de amerikanska studenterna kan delas in i tre olika grupper på basis av sina övertygelser.

En tredjedel (32%) av studenterna räknar sig själva som troende, en tredjedel (32%) kallar sig andliga men inte troende, och en tredjedel (28%) ser sig själva som sekulära. Av de troende var 70 procent kristna, av de andliga var 43 procent kristna.

Tidningen USA Today berättade om den nationella undersökningen.

BISKOPAR KLIMATDEBATT

Vår livsstil är en andlig fråga

FN:s klimatpanel kom med en färsk rapport förra veckan och Svenska kyrkans biskopar reagerade på den med en gemensam debattartikel i Aftonbladet. I den skriver biskoparna att den skapelse vi lever i är i fara och att vår rätt till ett drägligt liv står på spel.

Nu vill biskoparna att Sveriges regering lever upp till situationens allvar. De kräver bland annat beslut för att drastiskt minska växthusgaser, att EU höjer sin ambitionsnivå när det gäller minskning av utsläpp och öka de medel för klimatbiståndet.

Juridisk byrå
HENRICSON & KIETZ
Kungsgatan 7, 10600 Ekenäs,
tfn 0400 470 709 & 050 555 3616

RN RÖRTJÄNST
PUTKIPALVELU
ALLT INOM VVS KAIKKI LVI

Robert 0503754246
Pedersöre

STOR HÖSTTÖMNING!

Vi gör plats för nyheter...

7. ex Tapeter

-20% -30% -40%

HÄFTIGA RABATTER fr. **5€**/rulle(netto)

Värisilä

SPECIALPRIS!

Golvklinters
10x10 cm fr end. **16,90** netto/m²

VASA FÄRG AB

Smedsbyvägen 17 tel 06-361 6300
Må & fre 8-18, ti-to 8-17, lö 9-14

Bergvärme?

Fråga oss om pris på borrning av energihål och vattenbrunnar ...
då vet du att du gjort en bra affär.

DRILLTEC

044-525 9143 info@drilltec.fi www.drilltec.fi

Ett annat sätt att få tidningen på!

Finlands Synskadade, God Tid och Vi hörs som taltidningar

VAD ÄR EN TALTIMNING?

Taltidningen är en service för dem som har svårt att läsa tryckt text, till exempel personer med synskada eller läshandikapp.

Tidningen utkommer på en daisy-skiva. Det är en cd-skiva som du kan lyssna på antingen i din cd-spelare, med hjälp av din dator eller en daisy-spelare. Taltidningen är en inläst, och ibland även bearbetad, version av papperstidningen.

FINLANDS SYNSKADADE

Finlands Synskadade ges ut av Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf och är förbundets organisationstidning. I den ingår information om förbundet och dess verksamhet. Finlands Synskadade utkommer tio gånger per år.

GOD TID

God Tid ges ut av Svenska Pensionärsförbundet rf och utkommer med nio nummer per år. I den ingår information om förbundets insatser och rapporter om föreningarna. I den ingår också kolumner, kåserier, reseberättelser och personporträtt.

VI HÖRS

Vi hörs ges ut av Svenska hörsselförbundet rf och utkommer med fyra temanummer per år. I den ingår faktakunskap och information om hörseln och hörselrelaterade frågor.

PRENUMERATIONER

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf
FSS kansli
e-post: kansliet@fss.fi
telefon: 09-6962 300

1970 – talet de ungas tid

60 ÅR. Under studietiden jobbade Monica Forss aktivt för ett bättre samhälle – och den lågan har inte slocknat än.

TEXT OCH FOTO:

MICHAELA ROSENBACK

Nagu kapellförsamling ligger vackert belägen nära både kyrkan och hamnen. Uppe på en liten kulle står det röda trähuset med ett vitt kors hängande på väggen utanför. Gården är omgärdad av ett lika mörkrött, lätt lutande staket. Det här har varit ekonomisekreterare **Monica Forss** arbetsplats i 21 år. I Nagu har hon bott största delen av sitt 60-åriga liv.

– Jag växte upp på en gård på Lilllandet med en stor ladugård. Det var mitt barndomshem.

Men redan i unga år tvingades Monica Forss resa bort från det trygga hemmet och skärgården.

– Jag hade svår astma som barn och bodde långa tider på olika sjukhus, bland annat allergisjukhuset i Helsingfors. Min mamma sa att jag aldrig hann vara barn ordentligt i och med alla sjukhusvistelser och nog upplevde jag också det som väldigt jobbigt just då.

På den tiden fick man inte heller ha andra barn på besök vilket var ledsamt för Monica och hennes syster.

– Vi har talat om det mer nu på senare tid, att vi inte fick träffa varandra. Vi har haft en stark relation genom hela livet.

Monica Forss liv har alltid präglats av hennes stora samhällsengagemang.

– I vårt hem talade vi mycket om politik och samhället. Det om något har påverkat mig.

Hon studerade vid folkhögskolan i Pargas och senare flyttade hon till Borgå för att läsa vid Svenska folkakademien.

– En dag blev jag inkallad till rektorn och jag funderade förskräckt över vad jag hade gjort. Men han berättade bara att han hade skaffat broschyrer om Svenska social- och kommunalhögskolans journalistlinje och frågade om jag var intresserad. Det var jag naturligtvis.

Drömmen om att bli journalist hade hon haft sedan barnsben. Ändå gick det inte riktigt så.

De ungas tid

– Jag kom in till Soc&kom, men inte till den linje jag från början tänkt mig. På våren, just när jag skulle söka, så hörde jag att bara tio stycken kommer in till journalistlinjen och trettio till förvaltningslinjen. Då blev jag skraj och sökte aldrig till journalistiken.

Ändå blev studietiden den bästa tiden i Monica Forss liv.

KYRKPRESSEN RÄKNAR ner till Borgå stifts 90-årsjubileum genom att runtom i stiftet intervjuar församlingsmedlemmar som fyller jämna år.

”Då sa jag att om jag inte får lyssna på Abba så åker Lenin också ut.”

Monica Forss

ATT KUNNA påverka samhället har alltid varit viktigt för Monica Forss. Klubban symboliserar en lång tid i hennes liv då politiken stod i fokus.

– Det var en speciell tid i Finland på 70-talet. Det fanns en viss oro, en revolution, och det startade med de studerande. Fast vi hade olika politiska åsikter så hade vi alla ett intresse för hur samhället skulle bli. Vi fick vara med och påverka och det kändes verkligen som de ungas tid.

Under den här perioden kände Monica Forss att hennes engagemang för första gången kom till sin rätt.

– Jag kom från Nagu, där man levde ett liv med lantbruk och allt det där. Så flyttade jag till Helsingfors och fick uppleva en helt ny värld. Soc&kom var på den tiden nog rätt kommunistiskt. Jag bodde med en flicka ett tag och hon hade en byst av Lenin i vår bokhylla. I samma skede var Abba väldigt stort och när jag lyssnade på *Dancing Queen* så sa hon ”det här är småborgerlig musik, jag vill inte höra”. Då sa jag att om jag inte får lyssna på Abba så åker Lenin också ut.

Efter studierna flyttade Monica Forss hem till Nagu igen och blev hösten 1980

invald i kommunstyrelsen. Runt det bordet satt hon sedan till slutet av år 2008.

– Genom att vara med och påverka har jag också fått förverkliga mig själv.

I stunder av tvivel

Tron har Monica Forss fått från föräldrarna.

– Jag fick lära mig att man ska vara snäll mot människor och djur, det vill Gud. Fast någon väldigt aktiv tro, till exempel att vi skulle ha bett tillsammans eller varit församlingsaktiva, fanns inte i familjen.

Stunder av tvivel har kommit och gått.

– När jag själv eller någon närstående är mycket sjuk så kan jag känna tvivel. Och naturligtvis när jag ser vad som pågår i världen. Det ska nog vara en som talar väldigt bra för att få en att hålla fast vid den orubbliga tron när det händer så mycket ont. Men nuförtiden är tron en självklarhet i mitt liv.

Hon önskar att unga i dagens samhälle ska kunna se kyrkan som en plats där man får uppleva hjälp och glädje.

– En av mina kamrater sa att hon aldrig har haft roligt i församlingen och det är ju besvärligt. Om folk inte i ungdomen tycker att de får ut något av församlingen och personalen där så är det nog svårt att motivera dem när de är vuxna.

En annan sak som hon hoppas att unga i dag kan hitta tillbaka till är tron på att allting ordnar sig.

– Jag tycker att vi i dagens samhälle saknar den framåtanda som vi hade förr. Jag vet att det är svåra tider med arbetslöshet och så, men det har aldrig funnits så mycket pengar som nu. Det är bara det att vi hela tiden får höra att pengarna är slut och att det kommer att bli ännu sämre. Människor blir skrämde av att ständigt bli påmind om vad vi saknar. I stället borde vi stötta varandra och tänka att det här klarar vi.

Ett dynamiskt liv trots brist på jobb

SYSSELSÄTTNING.

Ett aktivt förenings- och församlingsliv och många intressen gör att Magnus Taxell inte försoffas trots flera års arbetslöshet.

TEXT OCH FOTO:
CHRISTA MICKELSSON

För sju år sedan tog jobbet slut för **Magnus Taxells** del. Verksamheten i presenningsfabriken på hemorten Kaskö avvecklades. I maj 2006 flyttade han till Åbo, eftersom det var där hans familj och släktingar fanns.

– Jag anmälde mig genast som arbetssökande. Men jag visste inte riktigt hur man skulle gå tillväga. Det är inte alldeles lätt att komma in i systemen i en ny stad, säger Taxell.

Hans medvetna strategi var från första början att aktivera sig.

– Jag började till exempel studera Åbos alla gator och gränder för mitt eget nöjes skull. Det var inte så lätt att hitta i en ny stad till en början, men jag lärde mig snabbt att jag aldrig kan gå vilse om jag har Domkyrkan som riktmärke. Så hade jag också stor hjälp av **Svante Dahlströms** kartotek på landsarkivet.

Timmerman

Magnus Taxell är utbildad timmerman men konstaterar att han inte trivs på det området. Något stadigvarande jobb har han inte hittat sedan han flyttade till Åbo.

– Visst känns det ganska meningslöst att gå arbetslös. Men det är väl så att man borde ut i världen för att hitta jobb nuförtiden.

Han har utrett möjligheten att studera till kyrkvaktmästare vid Turun kristillinen opisto.

– Men tyvärr är det så att Åbo är en populär stad för kyrkvaktmästare. Närmaste lediga jobb finns i Viitasaari och Helsingfors.

Kyrkan och gudstjänsten

FOTOGRAFERING ÄR ett av Magnus Taxells intressen. Han fotar "allt som kommer emot".

är en bekant plats för Magnus Taxell.

– Jag är med i ett av de många lekmannteams i Åbo svenska församling som tillsammans med prästen planerar söndagsgudstjänsterna. Jag är faktiskt en av dem som varit med allra längst, jag började redan 2008 då Vuxenpoolen, som verksamheten kallas, startade.

Vuxenpoolen var en språngbräda som ledde till många nya vänner och kontakter.

– Jag kallar mig inte troende men högmässan är för mig en plats att meditera och

samla mig. Jag har alltid känt mig välkommen fast jag inte tror.

Han är också med i församlingens missionskrets. – Jag brukar läsa upp vår missionär, **Anna Tikums**, statusuppdateringar på Facebook för de andra. De flesta är pensionärer som inte har tillgång till Internet och det brukar vara mycket uppskattat.

Föreningsliv

Föreningsliv är något som lockar Magnus Taxell. Dessutom är han politiskt aktiv på lokalnivå, är engagerad i Röda korsets verksam-

het och förkovrar sig i släktforskning.

– Jag är också anhängigvårdare åt min farfar som just fyllt hundra år. Han har precis flyttat till ett äldreboende, men före det besökte jag honom varje dag, kokade kaffe och tog honom på promenader.

Ekonomiskt klarar sig Magnus Taxell på arbetslöshets- och bostadsbidrag.

– Men varför kunde inte frivilligarbete vara avlönat på något sätt? Jag kunde ju få en liten provision för de uppgifter jag gör för olika organisationer, som i sin tur kunde få stöd från Fpa.

VÅGA FRÅGA

Undvik maktkamper

■ **MARIA SUNDGREN-LILLQVIST** är kognitiv psykoterapeut och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

Vår 4- och 6-åring är båda inne i en fas då de känns väldigt skrikiga och bråkiga. Hur ska vi som föräldrar hantera detta?

ALLA BARN, nästan alla, har perioder av trots eller behov av att testa gränser. En del barn har inga trotsperioder, det verkar som om de inte har så kraftiga humörsvägningar, medan andra verkar att vara i trotsperioder mest hela tiden. Som förälder måste man stålsätta sig med ett gott tålamod och påminna sig om att det mesta är helt normalt och vanligt. Trotsperioder kommer och går. Vi tenderar att glömma bort de lugna perioderna. Att barnen vågar trotsa där hemma är också ett tecken på

att de upplever hemmet som en trygg plats och föräldrarna som pålitliga. Det är hemma vi ska kunna vara oss själva.

Det vore bra om alla föräldrar kunde läsa om barns utveckling och barnuppföstran. Framförallt behöver vi minnas vår egen barndom och uppväxt. Vi behöver påminna oss om vad vi tyckte om och vad vi inte gillade.

I detta fall med två barn i en rätt jobbig period behöver föräldrarna komma ihåg att välja sina strider. Fundera över om de beslut som de tar är värda striden. Orkar de hålla ut i sina beslut, eller ändrar de sig? Jag tror att det är en mycket god och viktig egenskap att som förälder kunna häva ett beslut, kunna kompromissa. Att så mycket som möjligt försöka att minska alla maktkamper. Att som förälder lägga bort sin vilja att "vilja vinna". Som förälder behöver vi öva oss i att ha "dåligt minne". Vi ska glömma strider lätt och inte påminna barnen om det som varit.

VI BEHÖVER försöka att se nyktert på striden; Vad handlar detta egentligen om? Är det så att barnen behöver få mera tid av sina föräldrar? Upplever barnen att de inte blir sedda? Är trotsutbrotten egentligen ett uttryck för att de får lite kärlek och tid? Är det jobbigt för barnen på dagis? Har barnen långa dagar? Kunde det vara möjligt att korta av föräldrarnas arbetsdagar för att barnen dagar ska bli kortare? Har barnen för mycket program på fritiden? Borde man bara vara hemma på kvällarna och ha så litet program som möjligt? Eller är det bara så att barnen måste trotsa för att få det klart för sig vilka gränser det är som gäller? Det är föräldrarnas uppgift att sätta gränser. Gränssättningen behöver alltid genomsyras av omsorg och kärlek gentemot barnen, inte av vilja att ha total kontroll över dem.

Borde barnen få mera tid av en förälder i taget? Borde barnen få utrymme från varandra? Det är viktigt att prata med barn, även när de är fyra och sex år gamla. Lars H Gustafsson skriver att vi varje dag borde ha tid med barnet/barnen på tumanhand. Då kan vi i lugn och ro summera dagen och reflektera över vad som hänt. Vad som varit bra och vad som varit dåligt. Kanske i dessa heliga stunder ta upp något trotsutbrott och tillsammans fundera över vad som egentligen hände. Inte skuldbelägga barnet och inte heller tjata länge om det som hänt, utan bara prata igenom det skedda.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN TOMAS VON MARTENS

Gud är kanske New Age

Den amerikanska neurokirurgen Eben Alexander besökte Finland för att göra reklam för sin bestseller *Proof of Heaven*. Jag har läst boken både i engelskt original och i

finsk översättning. Jag var med om en läsarräff arrangerad av förlaget och fick dessutom äran att intervjua honom privat.

Han tog mig med storm och han räddade mig. Eller räddade min tro. Efter att under sommarmånaderna ha läst flera sekulära

historiska böcker om kristendomens uppkomst var jag i kris i början av hösten. Jag hade kommit till insikt om att kristendomen är lika mycket en myt som vilken annan tro som helst.

Men så kom Eben till Finland och vips var jag troende igen. Jag tror på allt jag

läser: en dålig egenskap ifall man är journalist. För ett år sedan var jag stormförtjust i evangelikal konservativ apologetik. Nu är det andra bullar. Vilken etikett ska jag välja nu? New Age-kristen? Kanske det.

Chefredaktör Leif Nummela har i sin ledare i Uu-

si Tie skrivit att Eben kommit med halvsanningar om himlen. När Eben besökte himlen mötte han inte Jesus utan en vacker flicka som visade sig vara en fjärl.

Det här går ju inte alls ihop med Bibeln och traditionell kristen tro. Alldeles riktigt, det gör det inte.

Men Leif Nummela har inte varit i himlen. Det har Eben Alexander. Därför tror jag mer på Eben än på Leif.

Tänk om Gud är lite New Age! Tänk om vi i himlen möts av en vacker flicka som visar sig vara en fjärl för att Jesus just då är uppriktigt, det gör det inte.

Välkommen till Larsmo

DAGS FÖR NYA INREDNINGSTEXTILIER?
Skräddarsydda gardiner, dukar, kuddar, sängöverkast m.m. både till privata kunder och allmänna utr., även broderingstjänst.

Marlenes
Inredningsateljé

SPECIALKOLLEKTION
för skolor, sjukhus, kontor m.m.

Marlene Enkvist,
050-3782 094, Larsmo
marlene.enkvist@marlenes.fi

M & E Friskvård
Larsmo

Eivor 050-34 52 736,
Marlene 050-37 82 094

**TA HAND OM DIN HÄLSA,
HÄLSOANALYS MED ES-TECK!**

Informerar om bl.a.:

- ämnesomsättning • stressnivå • mag-/tarmhälsa
 - hjärta och blodkär • hjärnans signalsubstanser • lymfsystem
- Ev obalanser/sjukdomar behandlas med kosttillskott och introspekt

- Muddringsarbeten vinter/sommar
- Strand, våtmark och fågelsjöarbeten
- Med special grävmaskin

Nu som första i Finland: pumpning av muddermassor upp till 1 km.

**BIGFLOAT
DREDGING**

M. Fagerudd, 044 343 2916, G.Fagerudd, 040 540 1655

Fixafell

Specialisten i båttextilier
Venetekstiilien asiantuntija

Bottenviksvägen 29 Pohjanlahdentie
Jakobstad 68600 Pietarsaari

06-788 9600 www.fixafell.fi

- Inkvarteringar
- Församlingsverksamhet
- Konferenser
- Kurser
- Läger
- Julfester, bröllop, m.m

Inremissionshemmet

Gertrudsvägen 4, 68560 Eugmo
Telefon: 06-7282010
info@inremissionshemmet.org

Larsmo församling

larsmo.forsamling@evl.fi

Tfn: 06 7281 555

**TILL SALU:
PG 65 "DEMO"**

Ab PG Made Oy

Balticvägen 4, 68555 Bosund
Tfn 728 3194, fax 728 3192
www.pgmade.fi

Rör & värmecomfort
RVC RINTAMÄKI

Vi utför installationer av värmepumpar, pelletsanläggningar, oljebrännare samt övrigt till VVS-branschen hörande service och installationer.

RVC Rintamäki Ab Oy, ☎ 050 523 5943 (Jan-Olof)
Fax (06) 728 1050, E-mail: rvc.rintamaki@elisanet.fi
Nabbskatavägen 27, 68570 LARSMO

**VÄLKOMMEN
TILL LARSMO**

Boende som bäst!

- Vacker skärgårdsnatur
- Välordnad service
- Bra läge

Lediga tomter finns i alla kommuner.

Kontakta tekniska avdelningen, Thomas Källdström, tfn 7857 224 eller se www.larsmo.fi

**Plåtslageri
med egen
produktion**

Kontakta oss i allt som rör plåtarbeten, vattenavrinning och taksäkerhet.

Beställ de vanligaste plåtprodukterna direkt i vår nätbutik www.mstech.fi

MSTech
PLÅTARBETEN • PELTITYÖT

Ab MS Tech Oy
Skogsgränden 4, 68570 Larsmo
Tel. 040 7270 776, 044 7647 577
www.mstech.fi

www.nordicsale.fi

2500 st. FÖNSTER
och DÖRRAR.
Kolla måtten på
nätet!

snabbt och
förmånligt

NORDIC sale

Kuusitie 1 Bosund
(06) 721 0111
sale@nordicsale.fi

**NISSES
BIFFAR**

KOM OCH HÄMTA VÅRA
SAFTIGA, MARINERADE
NÖT- OCH GRISFILEBIFFAR.
Kom och njut av vår
fina köttdisk.

Du hittar oss på Larsmavägen
halvvägs mellan Jakobstad och Karleby.

Pias Livs
Eugmo ☎ 728 2121
Öppet varje dag!
må-lö 9-20, sö 12-20,

www.larsmo.fi

**RENOVERINGS-
OCH NYBYGGNADS-
ARBETEN**

Byggtjänst
E & R Sundqvist Ab

Grevvägen 45, Larsmo,
tfn 050-599 1418

POPULÄRA

JOHANNUS Studio 150
Pris **4.790,-**

MUSIK ENKVIST
Vard. 10-17.30, lö 10-13 Tfn 0500 369 686
www.musikenkvist.fi

Har du ont?

Naprapat
Bengt Enkvist
Larsmo

0400-655874

Nu behövs
utkläder
för hela familjen
färskinn vita
grå svarta
och mycket annat.

Larsmo
Ullförfärdig &
Enklunds Färfarm
Ridhusgatan 17, Jakobstad
måndag 11-16, tisdag 11-14
090-364 1155

Larsmo Rör Ab

Strömsholmsv. 19, 68570 LARSMO

Tfn 06 728 1057, fax 06 728 1757

larsmo.ror@multi.fi

Massörs-
mottagning
★
**SUNE
EKSTRAND**

★★★
Fagernäsavägen 289,
68570 LARSMO
GSM 0400-162 994

SATAN SLÅR Job med svåra bulnader. En målning av William Blake (1757–1827). I Gamla testamentet kan Satan ses som ett verktyg för Guds vilja, säger Kari Kuula.

Satan jobbade för Gud

HELVETET. I Bibeln talas det en hel del om helvetet och om djävulen. Hur ska vi tro och tänka om dem i dag? Teologen Kari Kuula har fördjupat sig i helvetets och djävulens kulturhistoria.

TEXT: TOMAS VON MARTENS

Teologie doktor, kaplan **Kari Kuula** har skrivit den hittills enda finska historiken över helvetet: *Helvetin historia – Pohjalta pohjalle Homerokselta Manaajaan* (Kirjapaja 2006). Han är också den enda teologen och finländaren som skrivit en biografi om djävulen: *Paholaisen biografia – Pahan olemus, historia ja tulevaisuus* (Kirjapaja 2010).

Varifrån kommer intresset för ett så ruskigt tema som helvetet?

– Tidigare hade jag skrivit flera faktaböcker och forskat i olika bibliska teman. Jag märkte att ingen i Finland hade gjort en teologisk eller kulturhistorisk studie i ämnet, säger Kuula och tillägger att helvetet som tema kändes viktigt för att många människor funderar över hur man ska förhålla sig till helvetet.

Helvetet som tema kändes för Kuula som en sorts ”scifi-teologi”. Helvetet är något man har rätt att skriva spekulativt om.

Hur så rätt att spekulera? undrar jag.
– Därför att kyrkan inte har någon officiell lära om helvetet. Vi har läror endast om hur Gud skapat världen och

”I Gamla testamentet är det Gud själv som är upphovet till både gott och ont.”
Kari Kuula

KARI KUULA tycker att det är viktigt att skriva om svåra saker som helvetet. FOTO: TOMAS VON MARTENS.

om hans vilja att frälsa världen och hur frälsningen förverkligas. Helvetet som begrepp berättar om vad som händer om Guds universella frälsningsvilja inte förverkligas, säger Kuula.

Vad trodde Jesus om helvetet?

En fråga som många undrat över är om Jesus själv trodde på helvetet och i så fall på vilket sätt.

– Jesus beskriver helvetet med ord som eld, mörker och att bli lämnad utanför. Det att han använder så många olika bilder visar enligt mig att det handlar om metaforer, om bildspråk, säger Kuula.

Det här är inte något han själv hittat på, poängterar han.

– Också en del av kyrkofäderna på

100–400-talet tänkte så här. Så det är ingen ny tanke. Exempelvis är begreppen *eld* och *mörker* varandras motsatser.

När man talar om helvetet är talar man om faran att lämnas utanför Guds frälsning.

– Kyrkan, traditionen och Bibeln använder talar om helvetet som en varning om en sådan möjlighet för den själ som beslutsamt och slutgiltigt tar avstånd från Gud. Det vi inte kan veta är hur många det här gäller.

Tror Kari Kuula själv att en människa faktiskt helt kan ta avstånd från Gud?

– En central aspekt av att vara människa är att vi har en fri vilja. Vi har frihet att välja en vänskaplig relation till Gud. I den friheten ingår möjligheten att avstå från den vänskapen.

Kuula medger att det är svårt att förstå att någon skulle göra ett så slutgiltigt val.

– Vi är ju skapade med en gudsförmåga och med en djup längtan efter närhet med Gud. Det är väldigt svårt att förstå varför någon skulle välja att så starkt förneka sin egen natur, säger Kuula.

Guds vackraste änglafurste

Djävulen och det onda är beskrivna på olika sätt i Bibeln.

– I den ena ändan har vi den klassiska bilden av djävulen som Lucifer, Guds högsta och vackraste änglafurste, som för krig mot Gud och all godhet. I den andra ändan av olika uppfattningar har vi, om vi uttrycker oss försiktigt, den möjligheten att

det finns en ond makt som är större än människan.

Enligt Kuula finns det också en motsatsbild av Gud; i den uppträder Gud som liten och svag.

– I Gamla testamentet är det Gud själv som är upphovet till både gott och ont. Satan är bara en ängel som utför Guds befallningar genom att döma syndiga och fresta de fromma. I Nya testamentet ser det ut som om Satan har sagt upp sig från sin himmelska arbetsgivare och blivit privatföretagare. Han beskrivs som den här världens härskare och en motståndare till Gud.

Kuula säger att Jesus och urkyrkans frälsningsbudska handlade om att befria och rädda människan från Satans makt och våld.

Demonernas öde är beseglat

För inte så länge sedan diskuterades demonernas vara eller icke-vara i medierna. Det var efter **Pirkko Jalovaaras** demonutdrivningskväll. Vad tror Kuula om demonerna, finns de?

– Om det finns demoner så har de förlorat striden för länge sedan. I samma stund som de blev till var deras öde beseglat. Den som är döpt i Guds namn behöver därför inte vara rädd för dem. Vi bör i stället vara desto mer rädda för den naturliga ondska som bor i oss alla, säger Kuula.

Han säger att han själv har mycket svårt att tro att det skulle behövas upprepade exorcistiska utdrivningar utförda av specialister för att skrämman demoner på flykten.

ÅLDERDOMEN. 83 år gammal kan Martin Lönnebo välja att göra det han vill och orkar. Men han har inga tankar på att dra sig tillbaka. Vår tid behöver de äldres mognad och visdom, säger han.

Det tar ett helt liv att mogna

TEXT: CHRISTINA LARSSON

Martin Lönnebo, biskop emeritus, tar emot i sitt hem i ett vanligtvis lugnt vilakvarter i Linköping. Just den här dagen grävs det i området för ny fiberkabel som ska göra internetuppkopplingen snabbare.

– Det är typiskt för vår tid. Allting ska gå snabbare. Effektivitet och framsteg har blivit honnörsord, säger den gamla Linköpingsbiskopen.

Vi har träffats för att prata om åldrandet. Martin Lönnebo är stolt över att vara 83 år.

– Förr skröt människor över att de var gamla. Nu vill man bli emotsagd: ”Nej, men inte är väl du gammal!”

Han minns när han som ung präst cyklade omkring i Uppsalatrakten och inbjöd till de gamlas dag. Det skulle inte vara möjligt i dag, konstaterar han. Ingen vill vara gammal. Äldre är inte heller ett bra ord. Äldre i förhållande till vad? Seniorer kanske kan gå efter –

som det är ett utländskt ord, säger han med glimten i ögat.

Martin Lönnebo lägger fram en trave böcker som handlar om pensionärslivet och ber mig titta på omslagen. Vad ger de för signaler? På något syns ett gråhårigt par som tar spänstiga glädjeskutt och på ett annat en äldre kvinna som sitter fördjupad framför dataskärmen.

– Jag tycker att det är konstigt att man alltid ska försöka ge en bild av att gamla människor till varje pris vill försöka vara unga. Det är väl bra att man håller sig spänstig och är med i tiden, men ändå viktigare är att man tar vara på åldrandets möjligheter som handlar om djup i stället för yta. En mogen människa kan bidra med den visdom och mognad som vår tid är i stort behov av.

Martin Lönnebo säger att vi lever i en kultur som odlar och prioriterar bladverket i stället för rötterna. För honom har det alltid varit viktigt att odla de inre djupen. Genom sina böcker har han också hjälpt andra att hitta rutiner i vardagen som ger tid för

mötet med Gud och det egna jaget.

– Det är lätt att bli berövad på det viktigaste i en tid då framsteg, effektivitet och konsumtion belönas. Om man har sin identitet i det man gör så kommer det att bli tomt när pensionsåldern inträder. Arbetet är bara ett arrende man har för en tid. Det är viktigt att inte bli en spegelbild av sina uppgifter.

På sitt varma och lågmälda sätt, kryddat med humor, berättar han om människor han mött som inte klarat av att hålla den distansen.

– Det var en man som sa på teve att han inte hade någon att tacka för något. Jag tänkte ”stackars människa”! Han kunde åtminstone ha tackat tyngdlagen. Om inte den funnits hade han trillat av stolen, säger han med ett skratt.

Prata med barnen om Gud

Martin Lönnebo vill ge äldre människor ett bättre självförtroende. De är inte en belastning utan en tillgång. Själv försöker han att inte ta till sig av bilden av äldre som oproduktiva,

DEN EPOK vi lever i är på många sätt den bästa som funnits, tycker biskop emeritus Martin Lönnebo. FOTO: LARS RINDESKOG.

resurskrävande och bakåtsträvande.

– Det finns en fara i att låta sig präglas av andras ögon. En gammal människa som behåller sin identitet och är klok vinner i respekt. Man ska aldrig förakta sig själv. Det tar ett helt liv att mogna.

Den yngre generationen behöver ta del av de äldres livserfarenheter och inte minst barnen uppskattar äldre som har tid att berätta.

– Vi ska inte vara för blyga om att prata med barnen om Gud. Även om deras föräldrar inte själva är troende, så tycker de ändå ofta att det är bra att barnen får med sig det religiösa arvet.

Gamla och barn trivs ofta i varandras sällskap. Det beror, enligt Martin Lönnebo, på att äldre bär alla åldrar inom sig och kan släppa fram barnet i sig. Det är något man inte haft tid med tidigare när livet rusade på många sätt.

Åldrandet kan upplevas på många sätt, men de flesta sörjer över att de kroppsliga funktionerna avtar. Martin Lönnebo hör till de lyckliga som känner sig frisk, även om han inte är helt frisk. Han vet

att det finns många jämnåriga som känner sig ensamma när gamla vänner dör och barnen har fullt upp med sitt.

– Har man fått nåden att vara rotad i Gud och i evigheten så kan man ändå klara det. Dessutom är förbönen en tjänst som man kan utföra även på sjukbädden. Den kan göra en gammal, avsidestagen människa till kyrkans viktigaste medlem.

Han håller med om att äldre är mer förändringsbenägna och säger att det är lika idiotiskt att säga att allting blir sämre som att säga att allt blir bättre.

– Men om man går mot en katastrof är brorens viktiga. Men de behöver ju inte vara griniga, tillägger han.

Var det verkligen bättre förr? Nej, det tycker inte Martin Lönnebo. Den epok vi lever i är på många sätt den bästa som funnits med större tolerans och med en positiv utveckling på många områden.

– Men den kan bli den värsta om vi inte kan bromsa upp nu. Vi behöver rädda både själen och miljön och börja omprioritera vad som verkligen är

viktigt i livet – för vår egen och kommande generationers skull.

Han känner sig tacksam och privilegierad. Tacksam för uppväxten utanför Skellefteå i det goda hemmet som var rikt på allt utom pengar. Tacksam för föräldrarna som gav honom kärlek och det andliga arvet. Och tacksam för pappans ord som varit en ledstjärna i livet: Kom ihåg pojk att allt är nåd!

Har aldrig tvivlat på Gud

På frågan om det finns något han ångrar i livet svarar han att det finns det säkert om han tänker efter, men det tycker han inte är nödvändigt att göra.

– Om man ska kunna ha empati med andra så måste man ha empati med sig själv och kunna förlåta sig det som blev fel, säger han.

Martin Lönnebo har skrivit och talat mycket om vårt ansvar för jorden vi lever på och om vikten av att leva ett rotat liv här och nu. Och han säger sig ha tänkt mycket på det eviga livet.

– Men det gör jag inte så mycket nu.

”Jag förstår mig inte på Gud, men jag litar på honom. Kyrkan har för litet betonat att Gud är både gränslös och nära. Att förminska Gud är förödande.”

Martin Lönnebo

Det går ändå inte att föreställa sig det som är utanför tid och rum. Jag litar på Gud och har tillit till honom. Det är det enda.

Det bästa sättet att förbereda sig på döden tycker han är att tänka på livet så att man har det klart med Gud och människor. Martin Lönnebo har varit nära döden flera gånger, bland annat under en vandring i den arabiska öknen då vattnet tog slut.

– Jag tänkte då att det inte var mycket jag behövde komma tillbaka till, men min fru behövde mig och vår utvecklingsstörde son. Nu är jag gammal och känner ingen oro för att dö.

Tron på den gode Guden har burit honom genom livet. Han säger sig inte ha legat i någon större fejd med sin barnatro. Martin Lönnebo har aldrig tvivlat på Gud, men på sina egna föreställningar om honom.

– Jag förstår mig inte på Gud, men jag litar på honom. Jag känner honom inte, men jag tillhör honom. Kyrkan har för lite betonat att Gud både är gränslös och nära. Att förminska Gud är förödande.

de. Relationen med det stora är viktigt.

Ikonerna hjälper honom att hålla det perspektivet. Väggar i vardagsrummet pryds av egna och andras ikonmålningar.

– Det är skönt att ha ikoner att spegla sig i och inte bara porträtt av sig själv och familjen. Ikonerna påminner mig om att det finns ett större sammanhang än jag själv. Det är en nödvändig insikt för att känna sig rotad, i vilken ålder man än är i.

MARTIN LÖNNEBO

- **Namn:** Martin Lönnebo.
- **Familj:** Hustrun Britt-Louise, tre vuxna barn och barnbarn.
- **Bor:** I Linköping.
- **Född:** 1930 i Storkågeträsk i nuvarande Skellefteå kommun.
- **Bakgrund:** Präst, författare, biskop emeritus i Linköpings stift. Docent i religionsfilosofi. Har skrivit ett stort antal böcker och skapat Frälsarkransen.

Werthmanns begravningsbyråer

Ab Werthmann Oy

Fullständig begravningservice
- med omtanke och erfarenhet från 1912

Karis	Hangö	Ekenäs	Ingå, Sjundeå
Köpmansg. 18	Bulevarden 9	Gustav Vasa g. 14	
Tel. 019-232186	Tel. 019-2482059	Tel. 019-2413261	Tel. 019-232186

www.werthmanns.com Dejour 24 h 0400-473391

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ

ARMAS BORG & Co AbAnnegatan 12 00120 HELSINGFORS Tel 612 9890
www.armasborg.fi Jour 0400 977 000**TJÄNST FÖR LIVET NÄR SORGEN GÅSTAR**

- ett gratis informationspaket och en kostnadsberäkning
- boupptecknings- och gravstensservice

HELSINGFORS BEGRAVNINGSTJÄNST

Tölö: Mannerheimvägen 45, t. (09) 7002 481

Malm: Kyrkobytvägen 14, t. (09) 7002 4824

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ

Esbo centrum: Esboplaten 7, t. (09) 7002 4828

Dejour, t. (09) 7002 481 www.hautauspalvelu.fi

I sorgens ögonblick, står vi till Er tjänst

**BEGRAVNINGSTJÄNST
Kalmari**

Torgvägen 1, 02400 Kyrkslätt

tel: 010 2194550 eller Bodil Kalmari 050 4084460

info@hautauspalvelukalmari.fi www.hautauspalvelukalmari.fi

**Längtan
får synas**Unika gravstenar,
även reparation
av gravstenar
samt gravering

Leveranser överallt i Finland

Sibbo Blomster- och Begravningsbyrå

P. Borg & Co

Stora Byvägen 27, 09-239 2882 • www.borg.fi

Be om offert: info@borg.fi

**I sorgens stund är
du inte ensam**HOK ELANNON
HAUTAUSPALVELU

En byrå med komplett service.

Läs mer:

hok-elannonhautauspalvelu.fi
perunkirjoitustoimisto.fiHagnäs • Tölö • Östra centrum • Malm • Forum • Alberga
Hagalund • Esboviken • Dickursby • Myrbacka • Kervo • Hyvinge

TELEFONJOUR 24 h: 050 347 1555 (0,0828 €/samtal + 0,1199 €/min)

Himmel, helvete på fotbollens läktare

FOTBOLL. "Fotboll är världens viktigaste oviktiga sak", sa påven Johannes Paulus II. Han är inte den enda fotbollssupportern som hittat spår av helighet ute på gräsplanen.

TEXT: AXEL VIKSTRÖM

– Nu kommer de! hojtar gubben bredvid mig och flyger upp från sin sits.

Den triumferande musiken börjar dåna och snart är hela åskådarmassan på fötter. 16 000 skåningar på katedralens läktare tar ton i en öronbedövande hyllningshymn. Folk sträcker sina händer mot himmelen med ljusblåa flaggor i händerna.

Det skulle bara fattas att en skäggig kille red in på en åsna. Istället vandrar elva utvalda män in på gräsplanen. Det är de som ikväll ska frälsa de troende på läktarna. Genom att sparka en boll mellan två stolpar.

Att tala om fotboll som religion ter sig vid första ögonkastet som tämligen absurt. Hur i all världen kan något i grunden så meningslöst som att leka med en boll kopplas ihop med andlighet och livsmening?

Historien visar flera exempel som tyder på att denna koppling inte är något nytt påfund. Fotbollsliknande ritualer tros ha ägt rum bland aztekerna i Mexiko redan flera århundraden före vår tideräkning. I det medeltida England ordnade kyrkan fettisdagsfotboll inför påskfirandet. Dessa spel var i princip stora byaslagsmål som kyrkan uppskattade eftersom de gav männen möjlighet att ventilerar sina aggressioner under någorlunda kontrollerade former.

När den moderna varianten av spelet slog igenom i England i slutet av 1800-talet var kyrkan en av de pådrivande krafterna. Klubbar som Everton, Wolverhampton och Tottenham grundades som ett slags söndagsskolor för vuxna med ambitionen att hålla folk borta från supandet och istället uppmuntra till fysisk och moralisk fostran.

Ett inhemskt exempel på att samarbetet lever vidare är turneringen Gloria Patri som Lutherska kyrkan och Boll-

förbundet arrangerar tillsammans.

I dag är det inom den kristna sfären främst på katolskt håll som kopplingen mellan kyrkan och fotbollen syns. Spe-larna håller gemensam bön innan match och när de sedan antrar planen görs kors-tecknet (vilket även jag och min kompis gjorde när vi var små utan att ha den blekaste aning om vad gesten betydde).

Kristna fotbollsentusiaster kan påpeka att fotbollen konkretiserar Paulus ord om lemmarna. Varje människa har en funktion att fylla och med våra olika talanger förhållar vi tillsammans Guds rike. Ett lag bestående av elva Lionel Messi skulle inte klara sig särskilt bra.

Det bör givetvis understrykas att den kristna guden inte haft monopol på fotbollen. Det finns exempel på afrikanska lag där häxdoktorerna tjänar mera än spelarna och i muslimska kretsar har Allah ibland ett finger med i spelet.

Fotboll som religion

Relationen mellan religion och fotboll får tyvärr inte alltid positiva effekter. I religiöst delade länder som Nordirland och Israel har fotbollen ofta utnyttjats för att ge utlopp för hat i stället för att ena. Då är det lätt att förstå dem som hävdar att religion (och politik) inte har något att göra på fotbollsplanen.

Hittills har jag tittat på hur fotboll och religion kan stå i växelverkan med varandra. Men i dag har spelet vuxit sig så stort att det finns de som på fullaste allvar hävdar att fotboll är religion. Fotboll kan här delvis ses som en re-

"Människan söker sig till grupperingar i jakt på gemenskap och här uppfyller supporterskapet en livsviktig funktion."

presentant för andra sporter och kulturyttringar – av dessa finns det ändå ingen som matchar fotbollens globala popularitet.

Om man väljer att utgå ifrån vilka element en religion traditionellt "bör" innehålla stöter man snart på patrull. Fotboll svarar inte på några frågor angående det gudomliga och alltings början och slut. Hur stor fanatiker man än må vara vore det bisarrt att påstå att fotbollen skulle vara den ultimata meningen med existensen. Avsaknaden av en gud behöver däremot inte nödvändigtvis vara ett hinder (se buddhismen).

Om man däremot granskar fotbollen utifrån vad en religion gör kan spelet och den kult som växt fram kring det på flera punkter liknas vid religion.

- Markplanering, t.ex. stranddetaljplaner och planeändringar - Marktäktsplaner - Situationsplaner - GPS-mätningar	- Förmedlingsuppdrag av landsbygds- och fritidsobjekt - Fastighetsvärderingar - Uppgörande av köpe- och gåvobrev - Lagfartsansökningar
Vår adress: Marknadsvägen 2, 65610 Korsholm. Tel. 06-322 3211 www.hn-consult.net www.h-fastigheter.com	

Paradise GARDEN

Förläng sommaren, skaffa ett inglasat uterum!

Paradise Garden Ab Oy
Bottenviksvägen 34-38,
Jakobstad
Tel: 06-724 3500, 050-344 5932
info@paradisegarden.fi

**KRISTNA FOTBOLLS-
ENTUSIASTER** kan peka
på att fotbollen konkre-
tiserar Paulus ord om
lemmarna. FOTO: SXC.HU.

I takt med att kyrkbänkarna under 1900-talet gapade allt tommare började folk söka sig till nya platser i jakt på mening i tillvaron. Vissa hittade den på fotbollens läktare och fotbollslaget tog över församlingens roll som upp-
rätthållare av den lokala identiteten. I stället för att gå på söndagsguds-
tjänst gick man helt enkelt på hemma-
match. Övergången syns bland annat i
att många av de traditionella fotbolls-
sångerna är hämtade ur psalmboken. Människan söker sig till grupperingar
i jakt på gemenskap och här uppfyller
supporterskapet en livsviktig funktion.

Begreppet ”supporter” är viktigt att
definiera eftersom det är denna grupp
som de facto kan uppleva fotbollen som
religion. Alla som går på fotboll är in-
te supportrar lika lite som alla kyrko-
besökare är troende. Att endast titta på
VM-finalen i fotboll kan jämföras med
att endast besöka kyrkan på julafton.

Supportrarna är de som reser sex
timmar till bortamatchen en regnig
novemberkväll när laget ligger på 17:e

plats i tabellen. Deras liv präglas av att
engagemanget och passionen får kon-
sekvenser i vardagen.

Fotbollen har sin dogmatik

Nere på gräsplanen huserar dagens hel-
gon, de få utvalda med gåvor och kun-
skap större än denna värld. Så länge
dessa yrkesmän levererar på planen
ställs inga moraliska krav på dem i öv-
rigt. Supportrarna bryr sig i regel inte
om det är ljusets herre eller djävulen
som spelar på topp så länge han dun-
kar in 24 mål per säsong.

Fotbollen har sin dogmatik och var-
je supporter har sin egen tolkning av
den. Det faktum att läran har en domare
ute på planen hindrar inte lekmännen
på läktarna från att uttrycka sin åsikt.

Supportrarna brukar räkna sig själva
som den tolfte spelaren – ett bevis på
att de faktiskt upplever att deras bö-
ner och rop från läktaren kan påver-
ka spelet nere på plan.

Karl Marx beskrev religionen som
”ett opium för folket” och skulle han

levt idag skulle han förmodligen ge fot-
bollen samma epitet. Sporten dövar på
samma sätt som religion. Man står ut
med den gråa vardagen eftersom man
vet att det är fotbollsfest på lördag.

Det här är ändå inget jag tänker på när
jag sitter på Swedbank Stadion i Malmö.
Genom att forcera en massa metafo-
rer på fotbollen riskerar man att glöm-
ma bort spelets egenvärde. Långskot-
ten och glidacklingarna, taktiken och
spänningen – det är fortfarande vad fot-
boll går ut på.

Plötsligt rycker sig bortalagets an-
fallare Amadou Jawo loss från sin be-
vakare och placerar in bollen i bortre
hörnet. Ett saligt vackert mål.

TIPS FÖR VIDARE LÄSNING

- **Magnus Engstrand** – Fotboll och Religion
- **Petter Karlsson** – Guds hand
- **Nick Hornby** – Fever Pitch

Smärta säljer, älskling

MUSIKAL

Fighting Star

Teater: Wasa Teater
Regi: Maria Sid

Medan det hårt arbetan-
de boxningslöftet Ziggy slår
ner sina motståndare i box-
ningsringen får hon finna sig
i att bli nedslagen av män-
niskor i sin omgivning. Trots
att hon blir en spelbricka i
ett smutsigt spel bestäm-
mer sig Ziggy för att inget
kan hindra henne.

I musikalen *Fighting Star*
på Wasa Teater står en
komplicerad far- och dot-
terrelationen i centrum för
handlingen. Men lika myck-
et handlar det om oss andra.
Hur blev vi så här? Och hur
lät vi det bli som det blev?

Efter provsjungning-
ar, webbfinal, sms-röst-
ning och en ytterligare ju-
rygallring fick sex icke-eta-
blerade talanger chansen.
Att det blev Terjärvbördiga
musikpedagogen **Carolina
Storrank** som knep huvud-
rollen är lätt att förstå. Hon
är som klippt och skuren för
rollen som den unga Ziggy,
okonstlad och hudnära.

Även om berättelsen har
lång startsträcka och läm-
nar en del lösa trådar vid
slutet lämnar *Fighting Star*
en inte oberörd. Där hand-
lingen inte räcker till är det
framför allt musiken som
gör upplevelsen. Manus-
författaren **Niklas Ros-
ström** har med hjälp av
Douglas Carr skapat mus-
tiga kompositioner, text-
satta av amerikanska **Sha-
ron Vaughn**. Låtarna sät-
ter sig snabbt men är var-
ken simpla eller banala.
Musiken i mellanpartierna
och ljudeffekterna är tunga
och ibland rent av hotfulla.
Och då scenen inte dund-
rar av trummor och gitar-

rer genomförs shownumren
i sprittande glammig pop-
rock som för tankarna till
80-talet.

Ett av glansnumren är
Ziggys och Hannahs (**Jennie
Storbacka**) duett där Stor-
ranks klara men mera osli-
pade röst möter Storbackas
förfinade. Där möts skärpa
och hårdhet i ett ögonblick
som är mjukt och kristall-
klart på samma gång.

År 2009 regisserade **Ma-
ria Sid** också den motsva-
rande ungdomsmusika-
len PlayMe vid Svenska Te-
atern. Och där PlayMe var
vräkigare är *Fighting Star*
innerligare. Sid fokuserar
utan omsvep på det som så
mycket till syvende och sist
handlar om: att vi alla vill
bli sedda som de vi är. Den
närmast obefintliga sceno-
grafen – en boxningsring och
några boxningssäckar – bi-
drar till det avskalade in-
trycket.

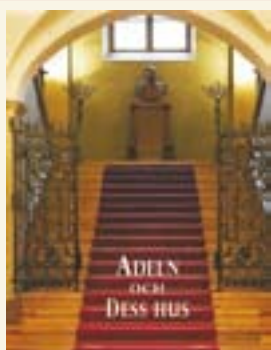
Den unga ensemblen gör
det bra och kunde ha getts
mer utrymme sångmässigt.
Nu träder de fram först i slut-
numret. Å andra sidan vet
solisterna vad de gör. **Mar-
co Luponero** som den sliskigt
giriga managern ger prov på
sin perfekt skrovliga glam-
rockröst och **Geir Rønning**
som slipad kallhjärtad politi-
ker tycks klara allt som läggs
i hans väg. **Markus Lytts**
som den förälskade och lite tafat-
ta journalisten Kenneth bju-
der på en av kvällens mest
chosefria tolkningar.

Fighting Star är en be-
rättelse om att vara ung
och driven och om att få ta
plats i en värld där man bå-
de lyckas och misslyckas
men finner tröst i varandra.
Och om den befrielse och
tillflykt Ziggy finner i box-
ningen – där hennes blå-
märken är hennes och ing-
en annans.

■ CHRISTA MICKELSSON

ZIGGY FAJTAS mot sina motståndare i boxningsringen och
utanför den. På bilden Valtteri Keinänen, Carolina Storrank
och Ksenia Timoshenko. FOTO: FRANK A. UNGER.

BOKNYHET!

ADELN OCH DESS HUS

Johanna Aminoff-Winberg (red.)

Stig in i Riddarhuset! Med boken *Adeln
och dess hus* får läsaren betrakta 1800- och
1900-talets adel och samhälle med Riddar-
huset som utkiksplats. Det har nu gått 150 år
sedan byggnaden stod färdig!

Ett samarbete mellan Fontana Media och Riddarhuset i Helsingfors.

Fontana Media

Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors • www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi

BokFika på Luckan!

Tisdagen den 8 oktober kl. 13
Simonsgratan 8 i Helsingfors

**Riddarhusgenealog Johanna
Aminoff-Winberg berättar om hur
Finlands Riddarhus uppstod som
institution och som byggnad.**

Bokkalaset i Ekenäs 3–6.10!

Sö 6.10 Brunch kl. 11.30 Hotel Sea Front

Jonas Jungar och Henrik Huldén
samtalar under rubriken ”Mellan
sängen och vedboden” om antologin
**Mänskligt – Vad rör sig i huvudet på
en karl?** där tio finlandssvenska män
skriver om manlighet och vardagliv.

Inb. 39,90 €

PSALMVÄVEN OKTOBER

1 P	2 T		3 A	4 B		5 Y	6 I		7 D			8 H	9 C	10 X	11 I	12 G		
13 K	14 Y	15 V	16 M	17 N	18 Z	19 D		20 J	21 M	22 T		23 F	24 V	25 Z		26 A	27 F	28 O
29 U	30 X		31 J	32 S	33 G	34 B	35 X		36 N	37 P	38 U	39 A	40 I		41 K	42 M	43 R	44 J
45 D	46 B	47 N	48 H	49 D	50 X		51 I	52 C	53 E	54 Y	55 S			56 P	57 L	58 T	59 X	60 I
61 Z	62 M	63 J		64 C	65 L	66 V	67 D	68 Z	69 T		70 G	71 X	72 D	73 B	74 A	75 I	76 U	77 R
78 H	79 O	80 L	81 B	82 E		83 D	84 Z		85 M	86 T	87 A		88 J	89 R	90 U	91 F	92 H	
93 X	94 Z	95 Z	96 Y	97 N	98 V		99 T	100L	101X		102B	103D	104U		105C	106V	107R	108A
109O	110A	111 I	112S	113G	114T		115K	116U	117F	118N	119E			120Z	121H	122A		

Konstruerat av ANN HUSMAN

A Vanlig dippbas

122873926374110108

B Raffinerad

434102467381

C Välbehag för näsan

64952105

D Gammaldans med skutt

1972451036749783

E Idisslare

5382119

F Sjuklig vätskeansamling

271179123

G Görs det med såsen

121137033

H Kant på duk

4892121788

I Kan lantbruk

75604011651111

J Har brott och konst

3120446388

K Motsvarar ungefär aktiebolag

1151341

L Regnbågens gudinna hos grekerna

100576580

M Den som hittar sin kan vara nöjd

1642622185

N Sörja

47118173697

O Här kan det växa lingon

1097928

P Ruisrock äger rum här i trakten

37561

R Har föga vikt

107897743

S Bendel eller bing

1123255

T ”vi har stängt in oss i vår lilla vrå,
där trivs vi och låter dagarna gå,
puttrigt på alla vis,
tofflor och öppen spis”

58114692228699

PSALMVÄVEN

Fyll i de ord som sökes på raderna A–Z. Motsvarande siffra i kombination med radens bokstav finns i rutfältet upptill. Flytta över bokstäverna så att den första bokstaven på rad A motsvarar A122, den andra A87 o.s.v. Den färdiga texten i rutfältet bildar en psalmvers. De första bokstäverna i raderna A–Z bildar psalmens namn.

Oftast håller sig Psalmväven till den nya psalmboken, men för att det ska vara klurigt kan det ibland hända att vi använder oss av en äldre version av någon psalm.

Rätt svar på förra psalmväven är psalm 477, vers 7, som börjar med orden ”Din Gud och Skapare säger blid”. Vinnare i förra Psalmväven är: Elisabet Aminoff, Helsingfors, Barbro Eklund, Helsingfors och Ruth Rådman, Oravais Fabrik. Grattis! Prisböckerna kommer på posten.

SKICKA IN!

Skicka in din lösning till Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors senast 29.10.2013. Märk kuvertet ”Oktober–psalmväv”. Bland de rätta svaren lottar vi ut tre bokpris. Lycka till!

Psalm nr och vers i Psalmboken:

som börjar med orden

Namn & adress:

E-post:

(Fyll i, så får du aktuell information från Kyrkpressen och Fontana Media.)

U Erkänns

10411638902976

V ”Min kära gosse, bliv ett fån,
Så går dig allting väl i händer”

15982466106

X Rundmun

59351071309310150

Y Går att knyta

9651454

Z Tagen på bar gärning

84682518949561120

UR EVANGELIET

”Vilket är lättast, att säga till den lame: Dina syn-der är förlätna, el-ler att säga: Stig upp, ta din säng och gå?”

Läs mera i Mark. 2:1-12

OM HELGEN

Trons kamp

I Jesus ser den troende Guds son som har makt att göra Guds gärningar. Under Jesu tid tvivlade många på honom eller tog anstöt av honom. De förnekade hans gudomlighet och höll honom för en uppviglare. Också varje kristen människa känner av kampen mellan tro och otro i sitt eget hjärta. Därför måste en Kristi efterföljare kritiskt pröva sin trosgrund.

RUNT KNUTEN

”Varför ska vi för-nya psalmboken hela tiden?”

Föredrag i Vårdö bö-nehus efter sönda-gens högmässa.

LUST ATT VARA MITT I SMÖR ÖGAT - NÄR ER FÖRSAMLING HAR NÅGOT EXTRA PÅ GÅNG?

Platsen i högerkrysset ger annonsören synlig-het i hela landet, fri ut-formning och fyrfärg i storlek 81 x 55 mm för bara 150 euro inklusive moms!

Gäller endast församlings-och kyrkligt realterade annonser.

2 X 55 / PRIS 150 €

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
(09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 09 612 61550, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN CATHARINA ENGLUND

ILLUSTRATION: MATILDA EKMAN

Tro är vardag med Herren

UNDER KLARA höstkvällar är det mäktigt att betrakta him-lavalvet. Stjärnorna lyser som tusen och åter tusen klara lampor mot den mörkblå himlen. Himlavalvet öppnas över jorden. Jag förundras över skönheten. De som har kunskap om universum betraktar och förundras över dess enorma storhet.

För många tusen år sedan stod också Abram och tittade upp mot stjärnvalvet. Kanske försökte han räkna stjär-norna, kanske kände han igen någon stjärnbild. Herren talade till Abram och lovade att hans ättlingar skulle bli talrika som stjärnorna på himmelen. De var ju tusentals, miljontals, kunde Abram konstatera. Abram och hans hustru Saraj var gamla människor. Eftersom de inte hade fått barn så länge de var i fruktsam ålder, varför skulle det lyckas nu när de var gamla? Herren lovade det mänsk-ligt omöjliga. Men Abram trodde och litade på Herren.

MEN FÖR HANS hustru Saraj var det inte lika enkelt att tro. Hon kände sin kropp. Hon visste att det var omöjligt för henne att föda ett barn. Och hon smålog i smyg åt Her-rens ord. Saraj var handlingskraftig och började på eget sätt ordna en avkomma åt Abram. Men löftet från Her-ren upprepades och infriades. I mycket hög ålder fick Abram och Saraj sitt barn Isak.

Hur ser min och din Gudstro ut? Vågar vi lita på Ho-nom? I alla livets skeden? Även när det mänskligt sett ser hopplöst ut? Vågar vi tro att Han går med även i de mör-ka och hopplösa stunderna? Att de stunderna inte skil-jer oss från Honom utan i stället ger Honom en möjlig-het? Misströstan vill gärna tränga sig på och vi glömmar Guds möjligheter.

I vardagliga händelser har vi möjlighet att fördriva misströstan och oro. Det är just i de stunderna vi övar oss att tro. Det kan finnas många små orosmoment un-der en vecka. Jag har märkt att när jag delar oron och funderingarna med Gud, det vill säga samtalar med Ho-nom, föds tillit och förströtan.

Nästa gång det är stjärnklart får du och jag stanna upp och titta upp mot himlavalvet. Vi får överväldigas av Ho-nom som skapat och samordnat allt detta. Vi får minnas Abram och Saraj som levde med Herren och fick vara en del av Hans plan. Vi får också leva med Herren, vara en del i Hans plan. Som en liten stjärna, som har sin bestämda plats som Guds älskade barn. Där kan tro födas och växa.

Catharina Englund är präst i Jakobstad.

#bönetwitter

”Herre jag tror att mitt liv är vik-tigt för dig.”

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
1 Mos. 15:1-6

ANDRA LÄSNINGEN
Rom. 4:16-25

EVANGELIUM
Mark. 2:1-12

Tjugonde söndagen ef-ter pingst. Temat är ”Tro och otro”.

PSALMFÖRSLAG

182:1-3, 337, 179, 344, 338(N), 182:5.

Psalmerna är valda av Tor Lindgård.

VECKANS PERSON

Augustinus föddes i Nordafrika 354 e.Kr. och är en av kyrkofäder-na. Han kom till tro efter att ha lyssnat till biskop Ambrosius predikningar i Milano och blev små-ningom biskop i Hippo i nuvarande Algeriet. Han har haft stor inverkan på teologin och löste fle-ra dåtida tvister om den kristna läran.

Augustinus skrev fle-ra böcker om kristen tro och filosofi, och mena-de bland annat att tiden ingår i Guds plan och att historien därmed har ett syfte. Hans tankar på-verkade inte bara kyrkan utan också resten av ut-vecklingen i västvärlden. Källor: Kyrklig ordbok, evl.fi

KALENDERN 4-10.10

ÅBOLANDS PROSTERI

❖ VÄSTÅBOLAND
Pargas församlingsdistrikt:
Sö 6.10. kl 12: Högmässa i kyrkan, Backström, Sundell, Lehtonen. Ungdomssöndag.
On 9.10. kl 18: Veckomässa i kyr-kan, Backström, Lehtonen.
Nagu kapellförsamling:
Sö 6.10. kl 11: Högmässa i kyrkan, Granström, Taulio.
Korpo kapellförsamling:
Sö 6.10. kl 11: Högmässa i kyrkan, Killström, Granlund.

❖ ÅBO
to. 3.10: kl. 9.30-11 Familjecafé i Aurelia (2 vän.)
kl. 19 Vesper i Skarpskyttekapellet, Öhman.
lö. 5.10: kl. 12-13.30 Kyrkans barn-timme (4 år -) i Aurelia (2 vän.)
sö. 6.10: kl. 12 Familjemässa i Dom-kyrkan, Bäck (pred), Westergård (lit), Forsman, Danielsson. ÅSFs barnkör medverkar. Gudstjänst-grupp nr 5 medverkar. Kyrksaft efter högmässan.
kl. 16 Mässa i S:t Karins kyrka, Westergård, Engblom. Skolkören Kakofoni medverkar (dir. Maria Engblom). Kyrkkaffe efter mässan.
kl. 18 Åbo svenska församlings kyrkokörs 80 års jubileumskonsert i Domkyrkan, fritt inträde.
ons. 9.10: kl. 10-12 Familjecafé i Pa-pinholma församlingshem.
kl. 11 Förbönsgrupp i Aurelia (3 vän.)
kl. 12.30 De äldres vecka firas med soppilunch och allsång i Aurelia (1 vän.). Anmälning per tel. 040-341 74 60 tisdagen 8.10 kl. 9-11.
kl. 18 Veckomässa i Aurelia, Öhman.
kl. 19 Tyst meditation i Aurelia (1 vän.)
to. 3.10: kl. 9.30-11 Familjecafé i Aurelia (2 vän.)
kl. 11 Knattekyrkan i Aurelia (1 vän.)
to. 10.10: kl. 14 Husmöte hos Marita Rajalin (Vanha Viipurintie 26, 21500 PIKIS). Vi träffas hemma hos Ma-rita för att umgås och lära känna varandra. Välkommen med om du bor i Pikis eller S:t Karins eller an-nars bara vill lära känna andra. Vi funderar tillsammans på träffarnas innehåll. Carita Eklund är med från församlingen.

ÅLANDS PROSTERI

❖ HAMMARLAND
6.10 Tjugonde söndagen efter pingst:
Högmässa i Hammarlands kyrka kl 12.
Ingemar Johansson, Carl Micael Dan.

❖ JOMALA
Tors 3.10 kl. 15.15-16.30: Vinter-skriftskola och Augustiskriftskola i Olofsgården
Fre 4.10 kl. 17: Middag för konfir-merade, kl. 18 Ungmässa i Kyrkan
Sön 6.10 kl. 18: Förbönsmässa i Tornkyrkan Syrén, Hansen, Rehn-Isaksson, kyrkokören.

Ons 9.10 kl. 12: Församlings-lunch, föreläsare Stig Drejer, f.d.museichef, 5€.
Kl. 18: Klapp & klang i kyrkan, Erlandsson.

❖ MARIEHAMN
06.10 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, M Båsk, G Karlsson, ungdomar, S:t Mårtenskören
Taizémässa: kl. 18 i S:t Mårtens, K Danielsson, J Deáki, servering
09.10 Morgonmässa: kl. 8.30 i S:t Görans, M Båsk, G Karlsson
Sångcafé: kl. 14 på Margaretagår-den, A Laine, barnkören
10.10 Torsdagslunch: kl. 12 på Mar-garetagården. Pris 7€.
Kyrktaxi mot beställning: tfn 19500.
www.mariehamn.evl.ax

❖ SUND-VÅRDÖ
Söndag 06.10 kl. 10.30. Observera tiden!
Högmässa i Vårdö kyrka. Proste-ridag.
Mårten Andersson, Juanita Fager-holm-Urch, Kaj-Gustav Sandholm.
Efter högmässan föredrag i böne-huset. Birgitta Sarelin: ”Varför ska vi förnya psalmboken hela tiden?”
Kaffe och smörgås.
http://sund-var doforsamling.fi/

NÄRPES PROSTERI

❖ KORSNÄS
To 3/10 13.00: Molpe missions-syförening i Bykyrkan.
To 3/10 19.00: Kyrkokören övar i Församlingshemmet.
Fre 4/10 18.30: Fredagscafé för kvinnor i Församlingshemmet.
Gäst: Carola Salo-Back.
Lö 5/10 14.00: Pysselcafé för Nordkorea.
Sö 6/10 11.00: Högmässa i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.
Sö 6/10 12-14: Missionsmiddag i Församlingshemmet.
Må 7/10 9.30: Morgonbön och kaffe i församlingshemmet.
Må 7/10 13.00: Korsbäck mis-sionssyförening i Bystugan.
Ti 8/10 13.00: Vänstuga i Försam-lingshemmet.
Ti 8/10 13.00: Taklax missionssy-förening i Bönehuset.
Ti 8/10 19.00: Träffpunkt i Taklax bönehus.
On 9/10 18.00: Skriftskola i För-samlingshemmet.

❖ KRISTINESTAD
www.kristinestadssvenskafor-samling.fi
Höstfest: (Slefs södra distrikt) fr 4.10 kl 19 i Påskmark hembygds-gård, Bertel Lindvik, Olof Jern, Gerbykvartetten, T Bergman Lö 5.10 kl 19 i K.stads förs.hem, Lars Nisula, Bengt Djupsjöbacka, Britt-Mari och Gun-Helen Andtfolk, A Österback
Gudstjänst: sö 6.10 kl 10 i kyrksalen i L.fjärd, Eklöf, Martikainen
Högmässa: sö 6.10 kl 12 i Kristi-nestad, Eklöf, Nilsson
Bibelsamtal: sö 6.10 kl 18 i L.fjärds förs.hem, J Martikainen
Diakonisyföreningen: må 7.10 kl 14 i L.fjärds förs.hem
Kenyasyföreningen: ti 8.10 kl 13 i L.fjärds förs.hem
Ekumenisk bönesamling: to 10.10 kl

19 i Saalem i K.stad
”Att höra Herrens röst”: lö 12.10 kl 15 seminarium i L.fjärds förs.hem, Jan Nygård m.fl. kl 17.15 matserve-ring. Kl 19 Församlingsafton i L.fjärds förs.hem, Jan Nygård med team

❖ NÄRPES
www.narpesforsamling.fi
Kyrkan: 20 sö e pingst 6.10 kl 10 Högmässa Lövdahl, Lindén, S:ta Maria församlingkör. Sö 6.10 kl 15 Konsert med sångföreningen Cajorna.
Kaskö kyrka: lö 5.10 kl 18 Afton-musik.
SKRIFTSKOLA: on 9.10 kl 18 För-äldramöte i kyrkan för skriftskole-lever och föräldrar.
Pastorskansliet/centralregistret stängt on 9.10 kl 9-12 p.g.a skol-ning.

❖ PÖRTOM
Sön 6.10 kl. 10: Knattegudstjänst i kyrkan, Sundqvist, Lidman, Dag-klubben, Enlund, Kanto.
Tis 8.10 kl. 13: Sykretsen i förs.h. Sundqvist.
Tis. 8.10 kl. 18.30: Dagklubbens föräldrasamling i förs.hemmet. Enlund, Kanto
Ingen föräldrabarn grupp 9.10 p.g.a skoling.
Ons 9.10 kl. 16.15: Småfåglarna i förs.h. Lidman.
Ons 9.10 kl. 19: Finska gruppen i förs.h. Sundqvist.
Tor 10.10 kl. 16.15: Sångfåglarna i förs.h. Lidman.
Tor 10.10 kl. 17.45: Pensionärsko-ren i förs.h. Lidman.
Tor 10.10 kl. 19: Kyrkokören i förs.h. Lidman.
Estlandspaketbil avgår från dräng-stugan 10/10 kl.16 – gåvor medtas.

❖ ÖVERMARK
Sö 6.10 kl. 12: Knattegudstjänst. Sandin och Wikstedt, dagklubben, Enlund, Kanto, Långkvist, Legato medv.
Må 7.10 kl. 9.30: Föräldra-barn-grupp i förs.stugan, Enlund.
Må 7.10 kl. 18.30: Syföreningen i Råfsbäck byagård startar, Åbacka.
To 10.10 kl. 14: Andakt på Alvina-hemmet.
To 10.10 kl. 15: Andakt på Solgärdet.
To 10.10 kl. 19: Föräldramöte i kyr-kan för konfirmanderna och deras föräldrar, Sandin.

KORSHOLMS PROSTERI

❖ BERGÖ
To kl 18: Samövning för Bergö, Malax och Petalax församlingars kyrkokörer i Petalax församlings-hem. Bergöborna startar från Bergö församlingshem kl 17.30.
Sö kl 11: OBS! Högmässa med återibruktagande av Petalax kyrka. Biskop Björn Vikström, Björklund, Englund, Brunell, kyr-kokörerna m.fl. Bergö och Malax församlingar ordnar ingen guds-tjänst denna söndag utan deltar i högmässan i Petalax.
Må kl 10: Föräldra-barn startar i församlingshemmet. Under hös-ten är samlingarna på måndagar.

■ KORSHOLM

Pappa-barn samling: lö 10–11 i dagklubben i Smedsby förs.gård.
Gudstjänst: sö kl 10 i kyrkan, Bergström, Westerlund.
Årets konfirmander inleder sin kyrkogång: sö kl 10 i kyrkan, information för ungdomarna och föräldrarna efter gudstjänsten i församlingshemmet.
Korsholms prosteris kyrkosång-skrets konsert: sö kl 19 i Vörå kyrka, medv kyrkosångskretsens körer, dir Susanne Westerlund och Rodney Andrén, Ostrobothnia brasskvintett, dir Peter Roos, slagverk Tage Johnson, solosång Kristofer Streng, orgel Leni Granholm, andakt Ulf Sundstén.
Missionssyfoörening: må kl 13 i Smedsby förs.gård.
Karagruppen: ons kl 14 i Smedsby förs.gård.

■ KVEVLAX

Karakaffe: to kl 9.15 i ds.
Högmässa: sö kl 10, Lundström, Andrén.
Söndagsskola i Kuni bönehus: sö kl 10.30–11.30.
Konsert: sö kl 19 i Vörå kyrka, Korsholms prosteris kyrkosång-krets körer, dir. Susanne Westerlund o Rodney Andrén. Ostrobothnia brasskvintett, dir. Peter Roos. Tage Johnson, slagverk. Kristoffer Streng, solosång. Leni Granholm, orgel. Ulf Sundstén, andakt.
Ekumenisk bön: må kl 9 i Krubban.
Bön för bygden: må kl 19 i Betesda.
Pensionärssamling: on i fh. Mat från kl 12.45, samling kl 13.30, Anders Lundström, Rodney Andrén, Allan Melin, Pensionärskören, intervju med byråsekr. Janina Häggkvist, tema: ”Tillbakablick på sommaren”.
Taxitidtabell för vårens pensionärssamlingar: Ingves buss: kl 11.50 Vassor, 12.10 Kuni. Taxi Lahtinen; taxi 1: kl 12.00 Koskö, 12.15 Petsmo, 12.20 V–Hankmo. Taxi 2: kl 12.00 Ö–Hankmo, 12.20 Funisgården.
Ekumenisk mötteserie: 11–13.10 i Kvevlax. Tema: Kristen trovardagsliv – om att växa i tro och liv. Huvudtalare Boris Salo. Fr kl 19 möte i fh, lö kl 15 seminarium i Elim med temat ”Inre och yttre stress – om stresshantering, mat kl 17 och kl 18 kvällsmöte, sö kl 10 Människa kom fram – mässa i Kvevlax kyrka, kl 14 avslutningsmöte i Missionskyrkan. Arr: Kvevlax Missionskyrka, Kvevlax Elimförs., Kuni Betesda-förs. o Kvevlax förs. Välkommen!

■ MALAX

Träffpunkt Socken: onsdagar kl 10–14. Aktiviteter, samvaro och soppa för daglediga. Välkommen!
Lördagsfrukost: lö 5.10 kl 10 i Sockenstugan. Gäster är Ruth Lawast och Carina Andersson, tema; att leva med keliaki och synskada. Loppis kl 10–13.
Inskrivning till skriftskolan: lö 5.10 kl 17 i KH, för ungdomar födda 1999 eller tidigare.
Ungdomsgudstjänst: lö 5.10 kl 18 i kyrkan. Norrback, Brunell.
Söndag 6.10: OBS! Ingen gudstjänst i Malax. Vi deltar i återinvigningen av Petalax kyrka som startar med Högmässa kl 11 i Petalax kyrka, efteråt missions-

lunch, kaffe och program i församlingshemmet. Bussen startar från FH kl 10 och från KH kl 10.15.

■ PETALAX

Festhögmässa: sö 6.10 kl 11 Återbruktagande av vår kyrka. Predikan biskop Björn Vikström, Malax-Bergö- och Petalax kyrkokörer, Björklund, Englund, Brunell. Efter högmässan missionslunch och kyrkkaffe i församlingshemmet, kort program, taxi
Syfoöreningsstart: on 9.10 kl 13

■ REPLIT

Högmässa: i Replot sö kl. 10. Kaski, K. Wargh, predikan Rune Fant.
Gudstjänst: i Björkö sö kl. 12.30. Kaski, K. Wargh, predikan Rune Fant.

■ SOLF

Högmässa: sö kl. 10, Ann-Mari Audas-Willman, Patrik Vidjeskog.
Pensionärssamling: on kl. 13. ”Stundars minneslåda”, Viktoria Nylund.

■ VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN
Kärntärf-temafrukost för kvinnor: lö 5.10 kl. 9.30 i lilla förs.salen, Skolhusg. 26. Gäst: Kristina Klingenberg. Pris: 7€. **Knattekyrka med 4-årskalas:** sö kl. 13, Tia-Maria Nord, Dan Andersson.
Morgonbön: to 10.10 kl. 9, Anders Kronlund, Dan Andersson.
BRÄNDÖ KYRKA
Sunday Service: at 1 pm. David Oliver, Heidi Orori.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Gudstjänst: sö kl. 10, Gunnar Särs, Mikael Heikius.
SUNDOM KYRKA
Barnkonsert: lö 5.10 kl. 16 i prästgården. Sandom skolkör, kompband, Carina Andersson, Mikael o Monica Heikius, barnledarna. Servering. Fritt inträde.
Högmässa: sö kl. 10, Tor-Erik Store, Monica Heikius.

■ VÖRÅ

Sö 6.10 kl. 18: Tonårsträffen på Amigo i Oravais. Därefter söndag kvällar.
Sö 6.10. kl. 19: Konsert i Vörå kyrka. Korsholms kyrkosångskrets körer, dir. Susanne Westerlund och Rodney Andrén. Ostrobothnia brasskvintett, Tage Johnson slagverk, dir. Peter Roos, Kristoffer Streng, sång, Leni Granholm, orgel. Ulf Sundstén, andakt.
Vörå
Sö 6.10. kl. 10: Högmässa i kyrkan. T Klemets, Granholm.
To 10.10. kl. 13: Vi över 60 i Fh. ”Hjälparbete bland invalider i Litauen”, Tor Nyman, Sundstén, Nuuja. Granholm. Sång av Inger och Ingvald Back.
Oravais
Ikväll 3.10 kl 17: Church Hill Boys inleder terminen i Fh. Nya och gamla sångare välkomna med! Speciellt tenorer. Vid frågor, kontakta Kristoffer: 050–5170115.
Lö 5.10 19 kl. 19: Möte i Fh. David Pettersson och I Klemets. Sång av syskonen Lövsund. Servering.
Sö 6.10 kl 10: Högmässa i kyrkan. Predikant Albert Häggblom, liturg I Klemets, kantor K Streng. Efteråt matsservering i Fh.

Kl. 13: Möte i Fh Kristian Nyman, Bo-Greger Nygård och Tereskvartetten. Servering.
Kl. 18: Tonårsträffen på Amigo. Därefter söndag kvällar.
On 9.10 kl. 13: Missionscafé i Fh. Dagens gäst Bo Erik Ek berättar om Nicaragua.
To 10.10 kl.14: Vi över 60 i Kimo skola. Tema: Livet efter döden. I Klemets. Busstidtabell: Österby, Målarsv. – Gullbackv. kl. 12.50, Stubbrösl kl. 13.00 via Eljasus, Seiplax kl. 13.05, Tallåsen kl. 13.10, Karvat, Ulvis kl. 13.25 och Kyrkbyn kl. 13.35.
Maxmo
On 9.10 kl. 13.30: Symötesstart i Maxmo församlingshem.
To 10.10 kl. 13: Vi över 60 i Brud-sund bykyrka. Granlund, Kanto, pensionärskören. Taxi kl. 12.30 från Ölis via Tottesund, kl. 12.30 från Österö via Särkimo, kl. 12.30 från Kvimo via Djupsund.

PEDERSÖRE PROSTERI

■ ESSE

To 3.10 kl.14.30: Pensionärskören övar i Henriksborg. Obs tiden!
–kl.17: GloriEss övar i Henriksborg. Obs tiden!
Fre 4.10 kl.13.30: Andakt i Es-selunden, Portin, Johansson.
–kl.14.15: Andakt i Essehemmet, Portin, Johansson
–kl.18.30: Gemensam avfärd från Stugo till 360-ungdomssamling i Bennäs.
Lö 5.10 kl.9–13: Skriftskola i Esse kyrka
Sö 6.10 kl.10: Gudstjänst, Granlund, Johansson
–kl.14: Sammankomst i Punsar bönehus
Må 7.10 kl.13.30: Symöte i Henriksborg

■ JAKOBSTAD

Sö 12: Gudstjänst med små och stora i kyrkan, Krokfors, Söddö, Östman. Öppen dagklubb och barnkörenas medverkar.
15: Sammankomst i Skutnäs bönehus.
16: Fokus med små och stora i FC, Björk. Knytkalas.
17.30: Fokus Bibel i FC, Agneta Lavesson & Bo-Erik Blomström.
13: Nattvardsgång i kyrkan i samband med de gamlas vecka, Englund, Tupeinen, Söddö, diakoniarbetarna. Efteråt servering i FC.
18: SLEF:s missionsafton i FC.

■ KRONOBY

Sportdax: fr 17.30 i idr.h.
Konfirmanddag: lö 10.00–17.00 i fh
Lovsångs- och bönekväll: lö 19.00 i fh
Gudstjänst: sö 10.00. Skörde- och tacksägelsesöndag. Norrback, Elfolk-Lasén
Hemkomstkonsert: sö 19.00 i kyrkan, Kronoby Manskör och Terjärv Manskör
Gemensamt symöte (FMS & Ke-nya): ti 13.00 i lilla salen med gäster från Smedsby missionssyfoörening.

■ LARSMO

Fre 4.10 kl. 19.30 Ungdomssamling: i Xodus.
– kl. 20–23 Öppet hus start: i Bosund fritidsgård, innebandy kl. 20 – 21.30.
Sö 6.10 kl. 10 Högmässa: Sjöblom, Nina Enkvist. De äldres kyrksöndag. Kyrklunch á 7 €. Vid behov av skjuts, ring Carina, 040 707 4062. Obs! Taxi far från Sandlunden. Kyrkvård: Diakonidirektionen. Vinterskriftskolan deltar och fortsätter med lektioner efteråt.
– kl. 18 Missionsafton: i församlingshemmet. Pia Fagerholm och Lisette Sandström medverkar. Servering.
11.10 – 12.10 Helg kring bön: med Liisa och Gunnar Weckström. Tema: ” Den helige Ande i vardagen”. Anmälningar för maten till pastorskansliet, tel. 728 1555 eller larsmo.forsamling@evl.fi , senast onsdag 9.10.
Ti 22.10 kl. 18.30: inleds i församlingshemmet en lärjungaskola för kvinnor med tema ”Att växa i lärjungaskap”. Anmälan till pastorskansliet, tel. 728 1555 eller larsmo.forsamling@evl.fi , senast 15.10.

HIMLALIV

Bön är att vara i Guds närhet

”Gud bevisade sig genom att göra saker som var så överraskande att jag förstod att här händer något större”, säger **Henrik Ny-malm**, gäst i söndagens Himlaliv.
Sö 6.10 kl. 20.30 i FST 5.
Repris ti 8.10 kl. 16.55.

■ NEDERVETIL

Airas projektkör: fr 19 i kyrkan
Gudstjänst: sö 10, Store, H Kronqvist, sång J-O Granbacka. Skriftskolan börjar. Efter gudstjänsten föräldrasamling i fh.
Pensionärssamling: ti 13 i fh.

■ NYKARLEBY

NYKARLEBY
Sö kl 10 Högmässa: Sandvik, Edman, Ringwall, Rolf Wallendahl, saxofon.
– kl 12 Bygudstjänst: i Kovjoki bönehus: Edman, Ringwall.
– kl 18 Konsert: med Kjell Samuelsson i kyrkan. Kollekt.
Må kl 13 Missionssyfoörening: i fh
– kl 18 Kenyamission: i fh, David Pettersson.
To kl 10 Talko: vid Missionsstugan, vi packar ihop inför vintern, kaffe.
– kl 13 Samtalsgrupp för män: i fh.
MUNSALA
Fr kl 11–14 i Munsala fh: Prosteriets gemenskapsdag för personer m psykisk ohälsa. Info Bojan 040–1470121.
Sö kl 18 Baby- & barnkyrka: Forslund, Jan-Erik Nyholm.
JEPP0
To (3.10) kl 19 Läsmöte hos Vivan o Johan Back för Östra övre läslag.
Sö kl 10 Finsk gudstjänst: Forslund, Martin Klemets
– kl 18 Kvällsmässa: i fh, Sandvik
To kl 13 Missionssymöte: i kl.lök, Albert Häggblom.

■ PEDERSÖRE

Andakter:
– Fr 14 i Pedersheim, Häggblom, D. Häggblom
– Ti 13 i Flyngårdets pensionärshem, Näse (obs tiden!)
Forsbykören: Fr 19 övar i bykyrkan
Ungdomarna: Fr 19 Bibeltimme, kl. 20 Gemensam ungdomssamling 360 i Bennäs kyrkhem
Bibelhelg 4–6.10 med biskop emeritus Erik Vikström:
Tema: I ljuset från Guds ord
– Fr 19 Bibeltimme i Bennäs kyrkhem
– Lö 17 Bibeltimme, servering kl. 19
Kvällsmöte i Bennäs kyrkhem
– Sö 12 Bibeltimme, Kyrkostrands församlingshem
Arr. Bennäs bönehusförening, KUNYA: ti 13.00 i lilla salen med gäster från Smedsby missionssyfoörening.

■ LARSMO

Fre 4.10 kl. 19.30 Ungdomssamling: i Xodus.
– kl. 20–23 Öppet hus start: i Bosund fritidsgård, innebandy kl. 20 – 21.30.
Sö 6.10 kl. 10 Högmässa: Sjöblom, Nina Enkvist. De äldres kyrksöndag. Kyrklunch á 7 €. Vid behov av skjuts, ring Carina, 040 707 4062. Obs! Taxi far från Sandlunden. Kyrkvård: Diakonidirektionen. Vinterskriftskolan deltar och fortsätter med lektioner efteråt.
– kl. 18 Missionsafton: i församlingshemmet. Pia Fagerholm och Lisette Sandström medverkar. Servering.
11.10 – 12.10 Helg kring bön: med Liisa och Gunnar Weckström. Tema: ” Den helige Ande i vardagen”. Anmälningar för maten till pastorskansliet, tel. 728 1555 eller larsmo.forsamling@evl.fi , senast onsdag 9.10.
Ti 22.10 kl. 18.30: inleds i församlingshemmet en lärjungaskola för kvinnor med tema ”Att växa i lärjungaskap”. Anmälan till pastorskansliet, tel. 728 1555 eller larsmo.forsamling@evl.fi , senast 15.10.

RADIO & TV

Andrum kl.

6.54

(med repris 8.54)

Fre 4.10 Gita Lindgren, Dalsbruk **Lö 5.10** 8.53 Familjeandakt. Frälsarkransen med Hen-na Liljeström (repris från 17.3.2007). **Må 7.10** Hedvig Långbacka, Helsingfors (repris från 19.10.2012) **Ti 8.10** Tua Backman, Nykarleby **Ons 9.10** Jan-Erik Lindqvist, Helsingfors **To 10.10** Kaikka Växby, Helsingfors.

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 4.10 Kaikka Växby, Helsingfors (repris från 11.1.2012) **Lö 5.10** 17.58 Ett ord inför helgen, Jo-hanneskyrkan i Helsingfors. **Sö 6.10** Ben Thilman, Esbo **Må 7.10** Rea Anner, Helsingfors (repris från 11.2.2011) **Ti 8.10** Monica Heikel-Nyberg, Grankulla (repris) **Ons 9.10** Gunnar Weckström, Karis **To 10.10** Bibelstudium över första Johannesbrevet med Stig-Olof Fernström.

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 6.10 Gospelmässa med Johannes församling. Liturg: Stefan Djupsjöbacka. Predikant: Björn Vikström. Kör: His Master’s Noise, dirigent Gerald T. Smith (USA).

Bagnäs-Tervik diakonikrets: ti 8.10 kl. 13.00 Eva-Marianne Nordenswahn, Ingegerd Juntunen.

SIBBO

SIBBO KYRKA: Sö kl 12 mässa Katja Korpi, Ola Byfält, Anders Ekberg. Buss från Ser-vicheuset Linda kl 11:15 och Kullen kl 11:30. Efter mässa kyrkkaffe i Prästgården.
KakaoClubben: Fr kl 9.30 i Kyrkoby församl.hem.
Kyrkobroderarna: Fr kl 18.30 i Kyrkoby församl. hem.
Sexueoslunch: On kl 12 i Kyrkoby församl. hem. Inledn.andakt Korpi.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Fr 4.10
kl 10–11.30: Familjeträff i Höran. Högbergsgatan 10, ingång via gården. Ollberg.
kl 12.15–13.30: Veckolunch i Högbergsgården. Högbergsgatan 10 E. Frivillig avgift. Välkommen på en kort middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.
kl. 17: Öppning av jubileumsutställningen ”Döden mitt i livet” i Johanneskyrkans krypta i samarbete med Minnesvårdarna r.f.
kl. 18: Requiem mässa i Johanneskyrkan. Busck-Nielsen, Enlund.
Sö 6.10
kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Lindström, Enlund. Kyrkkaffe
kl. 12: Familjemässa i Johanneskyrkan. Ray, Böckerman, Henricson. Kronans barnkör. Kyrkkaffe.
Må 7.10
kl. 10–11.30: Tomas familjeträff. Tomas kyrkas dagklubbstrymmen. Rönnv 16. Frände.
kl. 10–12: Café Kardemumma. Tvåspråkigt café i S:t Jacobs kyrka. Salenius.
Ti 8.10
kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan. Enlund.
kl. 13: Träffpunkt för seniorer & daglediga. Högbergsgatan 10 E, 2 vån. Marianne Tast berättar om sin resa till Santiago de Compostela. Ray, Böckerman.
On 9.10
kl. 16: OBS TIDEN! Diakoniträff i S:t Jacobs kyrka. Salenius.
kl. 15: Mariakretsen i Tomas kyrka, Rönnv. 16. Frände.
kl. 18: Kvällsmässa i Gamla kyrkan. Djupsjöbacka, Enlund.
Jubileumsutställningen ”Döden mitt i livet”: arrangeras i Johanneskyrkans krypta 4–18.10, se tider www.minnesvardarna.fi.
Middagsbön i Johanneskyrkan må-fr kl. 12

MATTEUS

Matteus hemsida: www.matteus.fi
MATTEUSKYRKA: Abohus. 3
Sö 6.10 kl. 12: familjemässa, Forsén, Matteus barnkör, Daniela och Staffan.

”Jesu sändebud”

Vi ordnar HÖSTMÖTE den 5– 6.10–13 i SRO, Helsingforsvägen 10, Grankulla

Programmet börjar lördag kl 13 med predikan, bibeltimme och sångkväll och fortsätter på söndag med HHN kl 11.

Välkomna med!

Arr: Fridsföreningen i Södra Finland rf.

Kyrkkaffe, saft och bröd.
Sö 6.10 kl. 18: MU–mässa. Matteus Ungdom–mässa. En kort mässa med bönevandring, kyrkfika efteråt.
On 9.10 kl. 8.30–9.00: morgonmässa, Hallvar.
On 9.10 kl. 18.30–20: gemenskapskväll, Lars–Olof Ahlfors (2 vän). Enkel servering, frivillig serveringsavgift.
Ingen förhandsanmälan. Ingång via kansliet. Välkommen!
To 10.10 kl. 12: halvfärdiga handarbeten (2vän). Vi sticker strumpor eller något annat till gåva. Restgarn så emot med tacksamhet. Mera info: diakonissa Ca-rita Riitakorpi, tfn 050–380 3986.
ÖSTERSUNDOM KYRKA: Kapellvägen 65
Sö 6.10 ingen högmässa.

PETRUS
www.petrusforsamling.net
fr 4.10:
– **kl. 10 Babyrytmik:** i Mänsas kyrka, Skogsbacksvägen 15. Babyrytmik för de allra minsta. Kaffe och smörgås efteråt. Rebecka Björk.
– **kl. 10 Musiklek:** i Hagasalen, Vespervägen 12 A. För 0–5 åringar med förälder. Kaffe och smörgås. Sussi Leskinen.
sö 6.10:
– **kl. 10 Högmässa:** i Munksnäs kyrka, Tegelstigen 6. Maria Sten, Pia Kummel-Myrskog, Liisa Ahlberg.
– **kl. 10 Högmässa:** i Äggelby gamla kyrka, Brofogdevägen 12. Sandell, Hilli.
– **kl. 12 Högmässa:** i Kårböle kapell, Gamlasvägen 6. Maria Sten, Pia Kummel-Myrskog, Liisa Ahlberg.
kl. 12 Konfirmationsmässa för Björkebo-lägret: i Malms kyrka, Kom-munalvägen 1.
Skogvik, Björk, Hilli.
– **kl. 15.30 Puls-gudstjänst:** i Hagasalen, Vespervägen 12 A, 2:a vän. Björk.
må 7.10:
– **kl. 18 Bibelträff:** i Mänsas kyrka, För-samlingssalen, Skogsbacksvägen 15. En bibelbok presenteras var gång med ett power-pointföredrag. Denna gång Da-niels bok. Henrik Perret.
ti 8.10:
– **kl. 10 Musiklek:** i Malms kyrka, Kom-munalvägen 1. För 0–5-åringar med för-älder. Kaffe och smörgås. Sussi Leskinen.
on 9.10:
– **kl. 17 Familjegospel:** i Petruscentret, Vespervägen 12 A. En rolig kör för barn 0–100 år! Kaffe och smörgås för den hungrige kl. 16.30. Ledare är Rebecka Björk.
to 10.10:
– **kl. 10 Musiklek:** i Munksnäs försam-lingshem, 2. vän. Bredviksvägen 10 D. Musiklek för 0–5-åringar och föräldrar. Kaffe och smörgås efteråt. Rebecka Björk.
– **kl. 16 Övning och fotografering inför konfirmation för Lekholmen-konfirman-derna:** i Munkshöjdens kyrka, Raumovä-gen 3. Snickars, Björk.

HELSINGFORS PROSTERI
Kurs: Lär dig att förebygga och hantera din depression. Kursen är planerad för unga vuxna och samlas första gången kl. 17–19 16.10, därefter 8 onsdagar i Sym-patis lokaliteter vid Eriksgatan 8, 4 vän. I kursavgiften, 10 euro, ingår ett veckoslut på Kaisankoti badhotell i norra Esbo samt kursboken. Anmälan till Kristina Jansson-Saarela, tfn 09 2340 2540 el Carita Riitakorpi, tfn 09 2340 7328 leg. kursledare för depressionsskolan.
Leva och lära- gruppen: samlas på Församlingarnas hus, Tredje linjen 22, den 15.10, 19.11 och 17.12 (kl 13–15 i rum Ekelund). Vi samtalat och gör collage, pysslar med pärlor, diskuterar böcker osv. Kaffe/saft paus och andakt ingår, träffen är avgiftsfri. Ledare är Ulla Gripenberg och Kristina Jansson-Saarela, som är kontaktperson, tfn 09 2340 2540, e-post: kristina.jansson-saarela@evl.fi
Keswick 2013: (möten för det andliga livets fördjupande) Torsdag-lördag 3–5 oktober 2013 kl. 18. Plats: Högbergssalen (Johannes församling), Högbergsgatan 10 E, 2 vän. Huvudtalare: Ingmar Rönn Huvudtema: Var inte rädd ... to ... för framtiden! fr ... för mänskor! lö ... att förlora dig själv! servering under pausen lö ... för Gud!
Kampens kapells öppethållningstider: Kampens kapell är öppet vardagar 7–20 och veckoslut 10–18.
Församlingarnas samtalstjänst: dejour-erar på tfn 01019–0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20–24. En webbaserad hjälptjänst finns på adres-sen http://evl.fi/natjour. Användaren behöver inte uppgge namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd!

DEUTSCHE GEMEINDE
So 6.10. 11 Uhr: Familiengottesdienst zum Erntedank (Panzig), anschl. Kirch-kaffee und Basar

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO
Högmässor sö 6.10:
Esbo domkyrka, Kyrkparken 5, kl. 12.15. Kanckos, Bengts, Kronlund. Pensionärerna inbjuds speciellt. Kyrkkaffe i församlings-gården.
Olars kyrka, Olarsbäcken 4, kl. 10.30. von Martens, Malmgren. Kyrkkaffe.
Hagalunds kyrka, Kyrkst. 6, kl. 14 konfir-mation av Mataskär 4–skriftskolan. Ca-milla Norkko, Ahlbeck, Bengts, Malmgren. Köklax kapell, Handelsb. 1, kl. 16 lövsängs-mässa. Ertman, Kronlund. Barnprogram. Servering.
Tro på Livet:
Inledning och diskussion om kristen tro.

Kom med du som vill andas in livstro. I Olars kyrka 7 tisdagskvällar efter varandra. Start 8.10 kl. 18–20. Tema: Ny skapelse – dopet. Följande datum 15.10, 22.10, 29.10, 5.11, 12.11 och 19.11. Ingen förhands-anmälan, öppet för alla intresserade. Mer info: kyrkoherde Roger Rönnberg, roger.ronnberg@evl.fi, 0400 425 257.
Konsert med Voice of Finland-rösten Tomas Höglund: Esbo domkyrka on 9.10 kl. 19. Maria Hög-lund medverkar. Konserten är trespråkig, svenska-finska-engelska. Fritt inträde.
Arr. i samarb. m. Espoon tuomiokirkkosrk.
Familjeklubbar för föräldrar med små-barn: Köklax kapell, Handelsb. 1. Familjecafé må kl. 9.30–11.30. Sökö kapell, Sökögr. 3. Sång och lek ti 9.30–11 Mattby kapell, Lisasgr. 3. Imse-Vimseklubben on 9.30–11.30. Ingen förhandsanm. Ingen avgift. Mer info: Stina Ahonen, ann-christine.ahonen@evl.fi, 050 438 0200
Ny sorgegrupp för dig som förlorat en anhängig eller nära vän: Hagalunds kyrka, lilla konferensrummet i nedersta våningen, Kyrkstigen 6. Start on 9.10 kl. 18.30–19.45. Följ. datum 16.10, 23.10, 30.10, 6.11 och 27.11. Mer info: kaplan Kira Ertman, 050 358 1014, kira.ertman@evl.fi. Ingen för-handsanm. Arr. i samarb. m. Grankulla sv. förs.
Kretsar för pensionärer & daglediga kl. 13–15: Karabacka kapell to 3.10, Träffdax i Köklax kapell ti 8.10, Sökö kapell ti 8.10, Södräk kapell on 9.10, Kalajärvi kapell to 10.10.
Öppet hus: Hagalunds kyrka, svenska rummet, Kyrkst. 6, varje ti kl. 12–14.
Handarbetsklubben: Vita huset, Präst-gårdsgr. 1, varje ti kl. 16–19.

GRANKULLA
To 3.10 kl 10 Samtal kring tro: i övre brasrummet.
Kl 10.30 Förbön med lovsång: i övre brasrummet.
Kl 18.30 Bibekväll: i Sebastos.
Kl 19–21 Facebook mottagning:
Sö 6.10 kl 12 Högmässa: med gamla kända söndagsskolpsalmer. Ulrik San-dell, Heli Peitsalo. Kaffe i nedre salen.
Kl 18 Konsert: i Grankulla kyrka. I still-heten ett ljus, Teija Palolahti, sopran; Hannu Holma, baryton och Anni Holma, piano. Fritt inträde, programblad 5€ i förmån för krisinsamlingen via Kyrkans Utlandshjälp för syrier
Ti 8.10 kl 9.30 Familjelyktan: i Sebastos, Yvonne Fransman.
Kl 9.30– 11 Diakonimottagning: och bröddutdelning.
Kl 13 Pensionärskören: i nedre salen, Barbro Smeds.
Kl 13.30 Tisdagsträffen: i övre salen. Gamla kända söndagsskolpsalmer med Heli Peitsalo och Ulla Bäck.
Kl 14.30 Tvåspråkig mentalvårdsgrupp: i Sebastos.
Kl 18 Damkören Grazia: i övre salen.
On 9.10 kl 13.30 Kyrkosyfoöreningen: i övre brasrummet.
To 10.10 kl 10 Samtal kring tro: i övre brasrummet.
Kl 10.30 Förbön med lovsång: i övre brasrummet.
Kl 19–21 Facebook mottagning:

KYRKSLÄTT
Anmälningar till skriftskolan 2014 tas emot t.o.m. 4.10: Info: anna.laasio@evl.fi, tfn 050 376 1487.
Söndagsskolorna för barn börjar: lö 5.10 kl. 10 på Lyan och sö 6.10 kl. 12 i Kyrk-slätts kyrka.
Högmässa: sö 6.10 kl.10 i Haapajärvi kyrka. Höglund och Joki.
Högmässa: sö 6.10 kl.12 i Kyrksläatts kyrka. Höglund och Joki.
Vardagskraft – för dig med lite tvivel och någon tro: ti 8.10 kl. 18.30 i försam-lingshemmet i Kyrksläatts centrum, För-samlingsvägen 1. Kvällens tema: Tvivlar gör vi alla. Vi samtalat under ledning av kyrkoherde Lars-Henrik Höglund. Alla är hjärtligt välkomna!
Mässa med Taizé: ons 9.10 kl. 18 i Kyrk-slätts kyrka. Mikaelikören medverkar. Höglund och Joki.
Föräldra-barngrupp: tisdagar kl. 9.30–11.30 i Lyan (ingång från baksidan), Prästgårdsbacken 5.
Föräldra-barngrupp: torsdagar kl. 9.30–11.30 på Stor-Raula, Evitskogsvägen 150.
Kyrkoherdeämbetet: är stängt fredag 4.10, tisdag 8.10 samt onsdag 16.10.
Kyrkoherdeämbetets tfn (09) 8050 8292: Epost kyrkslatts.svenska.forsam-ling@evl.fi
Mera info på: www.kyrkslattsvenska.fi

TAMMERFORS
Sö 6.10: Högmässa kl 10.30 i Pyynikki församlingshem, Kim Rantala och Paula Siren.
Ti 8.10: Mammor, pappor o barn kl 10 SvG
Ti 8.10: Tisdagsklubben SvG kl 13.30–14.30 och kl 14.30–15.30
Ons 9.10: Diakonikretsen kl 13 SvH, Min favorit dikt, en bok jag rekommenderar

VANDA
Familjecafé: fre 4.10 kl. 10–12 i Dickursby

BETONGPRODUKTER

* Betongbalkar för mink och rivfärmer

* Byggpelare

* Brunnringar

Besök vår hemsida

www.blomscement.fi

eller ring 0500-367 319

C

BLOMS

ementgjuteri

Kovjoki, Nykarleby

kyrkas konferensutrymmen, Stations-vägen 12.
Veckomässa: fre 4.10 kl. 14 i Folkhälsan-huset, Vallmovägen 28. Anu Paavola.
Högmässa: sö 6.10 kl. 10 i Helsinge kyrka S:t Lars. Liturg och predikant Martin Fagerudd, kantor Nina Fogelberg. ViAnda kören medverkar. Vi firar pensionärernas kyrkogångsdag och dricker kyrkkaffe efter högmässan i Prostgården. Ingen mässa sö 6.10 i S:t Martins kapell.
Familjecafé: må 7.10 kl. 9–11.30 i Myr-backa kyrka, Strömfåravägen 1.
Seniorkören ViAnda: för dej 60+ övar ti 8.10 kl. 13.30 på Helsinggård.
Församlingens födelsedagsfest: för ju-bilerande 75, 80, 85 och 90-åringar och äldre hålls to 31.10 kl. 13 i Prostgården. Anmälningar till diakoniarbetarna på tfn 050 464 5068, 050 330 1828 eller till pastorskansliet tfn 09 830 6262.

RASEBORGS PROSTERI

BROMARV
Sö 06.10 kl. 13.00: Gudstjänst, Staffan Söderlund/Per Lindgård. Anmälan till skriftskolan.

EKENÄS
Litterär högmässa: sö 6.10 kl.10 i Ekenäs kyrka, A.Lindström, N.Burgmann, Åsa Westerlund, Ekenäs kyrkokör. Predikan av förf. Tua Forsström.
Nalle gudstjänst: sö 6.10 kl.16 i Ekenäs kyrka, A.Lindström, N.Burgmann, H.Holmérus.
Se hela annonsen i VN samt på www. ekenasforsamling.fi

HANGÖ
Lörd. 5.10: Höstvisan med bla Stanley Samuelsen från Färöarna i Hangö kyrka kl 16.00. Arr. Visans Vänner i Hangö
Sönd. 6.10: Kvällsmässa med taizésång-er i Tåktom kapell kl 18.00. Ann-Sofi Nylund och Roland Näse

INGÅ
To 3.10 kl 9.30: Familjecafé i försam-lingshemmets källare. Karin Eklund.
Fre 4.10 kl 18.00: Israeliska danser i församlingshemmets källare. Viveca Unnerus.
Fre 4.10 kl 18.00–24.00: ungdomshuset öppet. Solveig Björklund-Sjöholm, Maria Westerlund
Lö 5.10 kl 15.00–17.00: Tiornas kalas i

LEDIGA TJÄNSTER

Etsimme valoisaa ja viisasta pappia johtamaan Uppsalan suomenkielistä seurakuntatyötä. Viimeinen hakupäivä 31/10. www.svenskakyrkan.se/uppsalafinska

Svenska kyrkan UPPSALA

KYRKOSTYRELSEN†

Kyrkostyrelsen sköter den gemensamma förvaltningen, ekonomin och verksamheten för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Vid Kyrkans finskspråkiga enhet för fostran och familjefrågor ledigförklaras en tjänst som

SAKKUNNIG INOM FAMILJE- OCH PARRELATIONSARBETE

Uppgiften består i att koordinera och utveckla familje- och parrelationsarbetet och att stärka detta arbetes ställning och ett familjefokuserat arbetsgrepp i församlingarna. Arbetet utförs i samarbete med instanser och aktörer som arbetar med familjer och parrelationer inom kyrkan och i samhället. Till uppgiften hör att delta i den kyrkliga och samhälleliga debatten i frågor som gäller ansvarsområdet.

Ansökan riktas till Kyrkostyrelsen och lämnas inklusive bilagor till Kyrkostyrelsens registratorskontor på adressen Lotsgatan 1 B, PB 185, 00161 Helsingfors eller per e-post på adressen kyrkostyrelsen@evl.fi senast den 25 oktober 2013 kl. 15.

Fullständig platsannons finns på adressen evl.fi/rekrytering.

www.evl.fi/rekrytering

fyllt jämnt, anmäl er till diakonen **ti 8.10 kl 9.30–11:** familjekafé i Langans-böle
on 9.10 kl 16: barnklubb i Langansböle

TENALA
Sö 06.10. kl. 10: Gudstjänst, Staffan Söderlund /Gunnar Westman. Anmälan till skriftskolan.
Ti 8.10 kl. 17: Studiegruppen i försam-lingshemmet.

ESBO STIFT

LOJO
Måndagar övar församlingens kör: i Virkby kyrka kl. 17.30–19.00. I ledning av Katja Wiklund.
Ti 8.10. kl 13.30: Svenska kretsen sam-las i Virkby kyrka. Raimo Kuusmanen och Mari Nurmi.
Vid behov av taxi: till gudstjänst, mässa eller svenska kretsen kontakta chauffören Marko Kytölä tel 040 546 5549 senast dagen innan. Taxin kostar 5,00€ tur och retur

http://sanktjohannes.info
5–6.10 bibelhelg. Lö från 13 i Lepplax bykyrka. Söndag 11 gudstjänst i Biblion, Vasa; föredrag kl 13. Gästtalare Tor Jakob Welde, Bergen.

LEDIGA TJÄNSTER

Grankulla svenska församling söker en

FÖRSAMLINGSPASTOR (52%)

Tjänsten är för tiden 1.11.2013 - 31.8.2014. Inriktningen för tjänsten är ungdomsarbete. Lön enligt 601 (52%). Närmare uppgifter om tjänsten fås senast 21.10 kl.16 av kyrkoherde Ulrik Sandell 050 525 2201. Domkapitlet i Borgå stift gör beslut om förordnande. Mer info: www.grankullasvenskaforsamling.fi.

KIRKKOHALLITUS†

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland betjänar fin-ländare i cirka 40 olika länder i samarbete med sina utländska systerkyrkor och finländska kristna organi-sationer. Kyrkan har 140 heltidsanställda utomlands. Nu söker vi en självständig person som vill satsa på församlingsarbete och kan anpassa sig till nya oms-tändigheter och uppgifter till en befattning som

PRÄST I VANCOUVER

Till den finska lutherska församlingen på Kanadas västkust (Emmaus Lutheran Church), som hör till Kanadas evangelisk-lutherska kyrka (ELCiC) och British Columbia-synoden, söker vi en präst från Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Befattningen är stationerad i Vancouver. Närmare information om ansökningsprocessen, befattningen och behörighets-villkoren finns på adressen www.evl.fi/ulkosuomalai-set och www.evl.fi/rekrytering.

Ansökningstiden går ut den **23 oktober 2013** kl. 16.15.

Frågor besvaras av sekreteraren för kyrkans arbete bland finländare utomlands Ilkka Mäkelä, ilkka.make-la@evl.fi, tfn +358 9 1802 388, biträdande sekrete-raren för arbete bland finländare utomlands Susanna Merikanto-Timonen, susanna.merikanto-timonen@evl.fi , tfn +358 9 1802 289 och ordförande för för-samlingsrådet i den finska lutherska församlingen på Kanadas västkust Tony Shaw, anthonybshaw@gmail.com (kontakt på engelska).

www.evl.fi/ulkosuomalaiset

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

30-årig pålitlig tjej i arbetslivet och med snart avlagd magisterexamen söker förmånlig etta i Helsingfors f. ro. m nov. Långvarigt. 040-8337864

UTHYRES

Uthyrer etta i fint skick. 35 m², 1 r + kokvrå + bastu, glasad balkong. Huset byggt 2008, Råvgatan 6. Genast ledig. Hyra 540 euro. Tel. 0400 973 327

Ekenäs centrum, 3. vån. 2 r + k, 55 m². Tel. 044-0430101.

KÖPES

Liten 1 r + k ca. 20 m² i centr. H.fors. Äv. i mycket dåligt skick. 0400-176 000

DIVERSE

Jag erbjuder hemvårdstjänster i huvudstadsregionen. Är erfaren, pålitlig och svenskspråkig. Tag kontakt för att höra mer! Tel. 0405534882/Dorrit

STENHUGGERI
LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÅRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönnebackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel. 09 387 6284

SIGNATURE®
HÖSTNYTT!
VÄLKOMMEN IN O BEKANTA
DIG MED HÖSTENS NYHETER!

TEXTIL NYGÅRD TEXTIL
Vöråvägen 34 66600 VÖRÅ ☎ 3830941

Stöd det finlandssvenska
musiklivet!

FINLANDS SVENSKA SÅNG- OCH MUSIKFÖRBUND mottar donationer och testamenten för sitt arbete med att stöda det finlandssvenska musiklivet.

Vi förvaltar också flera fonder som uppkommit genom donationer eller som instiftats för att hedra bemärkta musikpersoner i Svenskfinland.

Genom att göra en inbetalning till någon av fonderna är Du med och understöder det finlandssvenska musiklivet.

För mer information, kontakta

Verksamhetsledare
Toni Sjöblom. tfn 06-320 6800
Finlands svenska sång- och musikförbund
Nedretorget 1A, 65100 Vasa

ENEBERGS
BEGRAVNINGSBYRÅ

Strandg. 2 Mariehamn Tel. 018-19028

Vinter i Södern

Långtidssemester i Turkiets Alanya och Portugals Algarve.
Perioden och längden enligt önskemål under vintersäsongen 1.11-31.3.

	Alanya	Algarve
4 v.	920€	990€
8 v.	1250€	1440€

Prisexempel där det ingår reguljärflyg, flygfältstransport och inkvartering i tre-stjärnigt lägenhetshotell. Pris/pers. i delad två personers lägenhet.

Alanya Gold City 5*
spahotell, 67m2 svit med
all inclusive

4 veckor	1410€
8 veckor	2400€

www.matkahaukka.com

Kyrkslätt 09 296 5000, Karis 019 278 2800

**N O R
D E N S
P L A T S
I E U R O P A**

18.11.
2013
13.00-
19.30

**SCANDIC
MARINA
CONGRESS
CENTER**

Skatuddskajen 6,
Helsingfors

**DELTAGAR-
AVGIFT**
300 €

▶▶▶

ANMÄLNINGAR
senast 28.10.2013 på adressen
www.pohjola-norden.fi/Europa

▶▶▶

INFORMATION
Marknadsföringschef Kjell Skoglund
040 560 3922
kjell.skoglund@pohjola-norden.fi

Republikens president
SAULI NIINISTÖ

ANDERS RUSK

OLLI REHN

Moderator BABA LYBECK

ANNA-MAJA HENRIKSSON

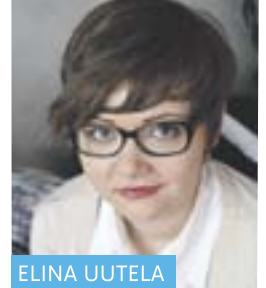
PÄR NUDER

STIG GUSTAVSON

MARIA RANKKA

ELINA UUTELA

Samarbetspartner

Sveriges ambassad
Norges ambassad
Danmarks ambassad
Islands ambassad
Ahola Transport
Atria Oyj
Bock's office
DNV
Dynea
Eckerö Line
Ernst & Young
Fazer
FinSve Finsk-svenska
handelskammaren
Folkhälsan Utbildning

Fonecta
Forever kuntoklubi
Forum
Handelsbanken
Helsingfors Energi
Hertz
Hurtigruten
Konstsamfundet
LokalTapiola
Lemminkäinen
Ravintola Lasipalatsi
MercuriUrval
Metso
NIB
Nord Stream

Plantagen
Pohjolan Voima
Scandic Grand Marina
Sefe
Hannes Snellman
Sonera
StoraEnso
Suomen Kongressiteknikka
Tamro
Weekend Snacks
Viking Line
Volvo
Wärtsilä

Mediasamarbetspartner

Forum för ekonomi
och teknik
FRAM
HBL
HRviesti
/ins
Kyrkpressen
Nordicum

UNDBIK VATTENSKADOR.

VATTENFELSBRYTARE

Leakomatic™
DRIP, DROP, STOP!

Fråga din lokala VVS:are eller ring 018-21 021
www.leakomatic.com

www.pohjola-norden.fi/Europa

INKAST ANN-KATRIN STORE

Ett öppet hem

UNDER MÅNGA år har jag fått bo i ett fattigt land vars honnörsord är Teranga. Teranga betyder gästfrihet. Jag har annan hudfärg än de flesta i landet, så det

syns att jag inte hör till ursprungsbe-folkningen. Ändå har jag fått bli en av dem, till 100 procent. Mina barn har vuxit upp i det landet. Vithåriga barn med blå ögon bland mörkhy-ade, brunögda barn. I ett skede var en av sönerna den enda ljushyade i den katolska skolan med närmare 400 barn. Aldrig har vi hört ett ont ord om vårt ursprung. Aldrig har någon sagt åt oss att vi ska försvinna till det land vi kommer ifrån. Inte ens de gånger det varit hungersnöd i landet och man logiskt sett kunde ha tänkt att om utlänningarna försvinner så blir det mera mat för landets egna. I nyårsta-len och andra viktiga tal vände sig presidenten också till ”utlänningarna som bor ibland oss”. Vi kände samhörighet med landet och befolkning-en då presidenten inneslöt också oss i sitt tal. Jag och min familj älskar det landet så att det gör ont ibland. Och vi älskar de människor som så för-behållslöst tagit emot oss. De har öppnat dörren till sin kultur och sakta, med varsam hand, slus-sat oss in i den. De har öppnat våra ögon för nya värden. De har lärt oss att ett lyckligt liv kan le-vas utan en massa prylar, men man kan inte le-va lycklig i ensamhet. Många gånger då min man var borta kom någon från vår afrikanska släkt och höll mig sällskap. ”Maman, inte kan vi vara annanstans då vi vet att du är ensam hemma”, sa de medan de gjorde sina läxor eller såg på nå- gon fotbollsmatch i vårt hem. Där har jag gått i en vanornas skola och stannat på klassen många gånger – jag som trivs i min självvalda ensamhet. Nu lever jag i mitt eget land som har blivit så kallt. Inte bara med tanke på vädret, det blåser is- kall nordanvind också i samhället. En liten pojke på elva år, med finländsk mamma och afrikansk pappa, född i Finland och med finska som mo- dersmål får höra ”Neger, far tillbaka därifrån du kommer”. Vart ska han fara, han är född i detta land och har alltid bott här? Han ser annorlun- da ut i sin färgade hy, de andra medborgarna ac- cepterar honom inte för det. Det kan inte vara rätt ställt i vårt samhälle då barn får hö- ra sådant.

UNDER kidnappningsdramat i Nairobi sa president Uhu- ru Kenyatta att ”Kenya är ett land med mångfald, där olika religioner accepteras och där människor från olika länder bor tillsammans. Kenya ska fortsättningsvis vara ett land med mångfald”.

Jag hoppas våra politiker snart ställer sig upp och säger att Finland är ett land där alla får kän- na sig hemma. Just nu blåser snåla vindar inom utlänningspolitiken. Ingen vågar stå upp och sä- ja att det räcker nu. I väntan på det får vi göra det. Öppna våra dörrar för de finländare som in- te har blåa ögon och blont hår. Öppna dörrarna till vår rika kultur och dela den med dem. Och aldrig acceptera att barn eller vuxna blir utsatta för hot, varken verbalt eller fysiskt. Vi måste gri- pa in och sätta stopp för det. Vi kan också bli ett land som har Teranga, gästfrihet, som honnörs- ord, om vi hjälps åt.

Ann-Katrin Store har varit missionär i Senegal.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall. Obs! Insändarnas längd är högst 1 200 tecken. Redak- tionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

LIKABEHANDLING OCH RELIGIONSFRIHET

Ny lag om likabehandling begränsar religionsfriheten och ökar kostnaderna

Likabehandling är en grund- läggande rättighet. Ändå upp- lever varje år över en halv mil- jon finländare sig diskrimine- rade. Lagstiftningen är ett av de viktigaste verktygen mot diskriminering i arbetslivet. Ett av de viktigaste ärende- na i riksdagen under hösten kommer att gälla lagen om li- kabehandling, som redan un- der många år har förberetts av justitieministeriet.

Syftet med lagen är att främja likaberättigande och förebygga diskriminering. Målen är betydelsefulla, men utkastet för regering- ens proposition väcker en del frågor. Den nya lagen är planerad att tillämpas bre- dare än den nuvarande la- gen och kommer att gälla bå- de den offentliga och privata verksamheten. Lagen är in- te tänkt att tillämpas på ak- tiviteter samhörande med privat- och familjeliv, eller religionsutövning. Guds- tjänst, religiösa akter och sammankomster hör allt- så inte till lagens tillämp-

”Målen är betydel- sefulla, men utkas- tet för regeringens proposition väcker en del frågor.”

ningsområde, men frågan är: hur trångt ska gränserna för handlingsfriheten dras på andra livsområden, när det exempelvis gäller männis- kor med kristen livssyn el- ler någon annan övertygel- se? Kan till exempel ett pri- vat daghem som drivs på kristen grund eller en folk- högskola förutsätta av sina anställda en livsstil som ut- trycker en etisk övertygelse?

Det som nu fattas i lagför- slaget och dess motiveringar är arbetsgivarens perspek- tiv, som ger en religionsba- serad organisation rätt att förutsätta av sina anställda att visa uppriktighet och lo- jalitet mot organisationens doktrin. Saken är av stor vikt eftersom den kristna tron in- te är en akt, den är heltäck-

ande och närvarande i he- la livet.

Med den gällande likabe- handlingslagen verkställdes direktivet om likabehand- ling i arbetslivet. Enligt di- rektivet är det möjligt att na- tionellt föreskriva om förut- sättningar gällande religion, eller övertygelse, för perso- ner som är anställda av en offentlig eller privat organi- sation. Förutsättningen är då att det gäller organisationens yrkesmässiga verksamhet. Dessutom förutsetts det att religion eller övertygelse är ett verkligt, legitimt och be- rättigat krav på basen av den yrkesmässiga verksamhe- tens art, eller det samman- hang i vilket arbetet utövas.

Direktivet om likabehand- ling påverkar inte kyrkor, el- ler andra offentliga, eller pri- vata organisationers, rätt att förutsätta av sina anställda att de visar uppriktighet och loja- litet i relation till organisatio- nens etos, om de agerar enligt den nationella konstitutionen och lagstiftningen. Varför syns

nu då inte detta på paragraf- nivån i den förslagna lagen, och inte tydligt i motivering- arna heller, fast den nuvaran- de likabehandlingslagen stif- tar om detta?

Förslaget till lag om likabe- handling ökar också företa- gens regleringsbörda. Arbets- givare som anställer minst 30 personer förpliktas att uppgö- ra en plan för att främja lika- behandling. De årliga bekost- naderna för företagen beräk- nas uppgå till ungefär 1 300 euro. Detta belopp är åter en ny ekonomisk börda för fö- retagen och är också en av- sevärd summa för de allmän- nyttiga samfunden. Har detta tagits i beaktande?

Jag hoppas att minister Henriksson uppmärksam- mar dessa frågor och skul- le gärna höra på vilket sätt dessa aspekter kommer att beaktas i den fortsatta be- redningen av lagen.

PETER ÖSTMAN
Riksdagsledamot, KD

PELLETS + SOL ger den förmånligaste värmen. Vi har allt som behövs. Wifotek Tfn 050 572 9315, 044 304 1823

Vi bygger radhus i Yttermalax. Ännu finns lediga lägenheter kvar. Ring för mera info! * gör element för hus, garage och villor * bygger nytt, gör ritningar och planering * renoverar * vtt certifikat för våtutrymme

LINDBERG CONSTRUCTION
Kaasastäet 32, Malax **www.ovelindberg.fi** Ring! Begär offert Ove 0500-733701 e-post: ove.lindberg@pp.malax.fi

Information och stöd från minnes- och demensföreningarna **www.muistiminne.fi**

 Minneslots expert- och stödcenter Österbotten

LOCUS **STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER** 1000-tals nöjda kunder kan inte ha fyllt Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden. Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff (A) Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45 locus@locus.fi, www.locus.fi

Högklassiga RADHUSBOSTÄDER i centrum av Malax

Malmgränd 2 / IIIIS I och II 2-st gavelgavelsbostäder i centrum av Malax, byggstart mars 2014. 1 st. 20 + 8 + 8 = bostadsplan 68,5 m² 135.800 € 1 st. 18 + 8 + 8 = bostadsplan 75,5 m² 144.800 € Hög standard All service på plats vid behov Möjligt att påverka yttre utseende

 Ring för närmare information: tel. 0500-263 007 **STIG DAMSTEN** byggplaner & byrå stig.damsten@netikka.fi

Byggteam S.Söderman & R. Walderman

* Nybyggen * Monterar stockbyggnader * Renoveringar * Terrasser, trappor, bryggor m.m. * Färdigställer elementhus * Vi bygger även ute i skärgården * Inredningsarbeten * Färdiga garage

För mer detaljerad information - kontakta oss!

Robin Walderman tel 050-326 9063 Email: vastkustensbyggallservice@gmail.com Simon Söderman tel 050-408 5344 Email: ssoderman86@gmail.com

Tro Hopp och Kärlek Design: Tobias Mellberg

 Smycket är c.a. 23mm högt, tillverkat i sterling-silver och levereras med kedja och ask.

” Kärleken är det centrala, stödd av hoppet och tron”

Pris 39,50€/inkl postkostn.

Sänd in din beställning till **Jonny's Försäljningstjänst** Petalaxvägen 18, 66240 Petalax Telefon 06-347 0608 cjccenter@malax.fi

Namn: _____ Tel: _____ Adress: _____ ☐ Antal

Sångerna som fostrar oss

De sånger vi älskar gör något med oss. De förmedlar vilka vi är tillsammans, hur vi ska handla och hur vi vill leva.

TEXT&FOTO:
CHRISTA MICKELSSON

Musikmagistern Camilla Cederholm får snart lösa ut pappren på att hon är filosofie doktor i pedagogik. Hon har precis blivit klar med sin forskning "Du sköna sång, vårt bästa arv – kanonisering av en sångskatt ur ett hermeneutiskt perspektiv".

Vad menas med begreppet sångskatt?

– Sett ur ett längre perspektiv är en sångskatt en samling sånger som betyder något för en viss grupp människor under en längre tidsperiod, förklarar Cederholm.

– Det används allmänt om gamla traditionella sånger som anses vara värdefulla och kännetecknande för en specifik folkgrupp.

Varför har du forskat i den finlandssvenska sångskatten?

– I mitt arbete som musikalärare på högskolan och gymnasiet har jag sett att den här typen av repertoar numera inte är någon självklarhet, förutom vissa enstaka sånger vid speciella högtider och fester. Tidigare sjöngs de här sångerna mycket i skolan. Jag ville därför studera hur en gemensam sångskatt har uppstått och på vilket sätt skolan bidragit till att be-

fästa dess innehåll.

– Så kommer jag också från en släkt där det sjungits mycket och den här typen av sånger har legat mina far- och morföräldrar varmt om hjärtat.

Vad visar resultaten?

– I min avhandling lyfter jag fram tre större begrepp som kan beskriva innehållet i en sångskatt: kollektiv identitet, värdefostrar och kulturarv. Sångerna var viktiga för folkbildningen under början av 1900-talet.

– Jag märkte också att skolans roll varit betydande för att befästa en gemensam repertoar av det här slaget.

Kan du dra några paralleller till den andliga sångskatt som finns i kyrkan?

– Den kristna sångtraditionen ligger nära till hands för en jämförelse. En sakral sångtradition ger på motsvarande sätt uttryck för de värden och traditioner som uppskattas och anses vara viktiga. Men den sångskatt jag studerat är i första hand en profan sångrepertoar för en nation eller en etnisk folkgrupp, alltså ett mindre område än hela den kristna kyrkans mångfald av sångtraditioner.

– Men däremot har den kristna sångtraditionen ett historiskt sett mer befäst ursprung och fokus.

Finns det sånger med tydligt andligt innehåll bland de sånger du undersökt?

– Jag har avsiktligt skalat bort psalmer och andliga sånger från mitt forskningsmaterial som består av 60 sånger. Undantagen är *Giv mig ej*

CAMILLA CEDERHOLM kallar Selim Segerstads Vår sångbok för en "profan psalmbok" som burit en del av vår sångskatt vidare.

glans, Härlig är jorden och den andliga sången *Förtröstan* (Jag vet var jag min styrka har). Orsaken är att psalmsången

haft en så stor betydelse att jag anser den vara värd en egen undersökning.

– Utöver det här innehåll-

er fjorton av de 60 sångerna anspelningar på kristendom, genom att till exempel nämna Guds namn.

Men det kan man inte dra några större slutsatser av, eftersom psalmsången varit en betydande del av sångundervisningen långt in på 1900-talet. Först i 1985 års nationella läroplan försvinner psalmerna som en del av den rekommenderade sångrepertoaren i musikundervisningen.

– Psalmerna har tveklöst haft en stor plats i utvecklingen av en finlandssvensk kulturell identitet, men där anar jag att nationsgränserna sprängs rätt fort: många psalmmelodier har sitt ursprung i andra europeiska länder och är flera hundra år gamla. Härlig är jorden är ju en av de mest älskade psalmerna i Norden.

Vad har hänt inom kyrkans sångrepertoar under de senaste decennierna?

– Jag har noterat några typiska förändringar: traditionella psalmer med undervisande budskap, men också med allmänmänskliga beskrivningar av jordelivet, hoppet och hur den kristna tron ska synas i vardagen.

– Dessutom har lovsångsmusikens roll stärkts ordentligt, med större fokus på lovsång och tillbedjan genom korta texter som upprepas många gånger till en enkel melodi.

– Psalmer, andliga sånger och lovsånger har sin funktion i församlingssången. De är avsedda att skapa tillhörighet och gemenskap, men inte bara mellan människor utan även i riktning mot Gud. Det skulle vara mycket intressant att göra en motsvarande studie av psalmer och andliga sånger.

Saxat ur församlingsblad: Temat på kvällens gudstjänst kommer att bli "Vad är helvetet?" Kom tidigt så kan ni lyssna till körens övning.

kuriren
–tidningen för Dig!

Prenumerera på den allt mer populära finlandssvenska veckotidningen Kuriren. Inspirerande och trevlig läsning för hela familjen direkt hem i din brevlåda!

Aktuella svenska resor: 14–17.11 Musikalen *Les Misérables* i London. 29.11–4.12 Julstämning i Lübeck. 5–8.12 Musikalen *Priscilla* i Stockholm. 22–27.12 Julresa till Dalarna. 30.12–3.1 Nyårsresa till Prag. 29–31.1 Miss Saigon i Malmö. 15.2–2.3 Sydafrika och Kapstaden. 30.3–5.4 Lissabon och Portugal. 7–11.4 Madrid. 23–27.4 Möt våren i Amsterdam. 1–9.5 Wales. 19–25.5 Le Marche i Italien. 22–25.5 Bryssel och Brygge. 1–9.6 Danmark. 14–20.7 Bornholm. 13–17.7 Göta Kanal.

VI LOTTAR UT TRE HACKMAN TRAKTÖRPANNOR

Prenumerera och delta i utlottningen!

Nu har du möjlighet att vinna en traktörpanna av hög klass. Kuriren lottar ut tre traktörpannor med glaslock av märket **Hackman Matador**. Traktörpannan är 2,9 liter och 24 cm i diameter och har ett värde på cirka **85 euro**.

JA TACK!

- ☒ **JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN**
- ☐ för resten av år 2013 och hela året 2014 för 78 € (inom Norden)
- ☐ Tre (3) provnummer för endast 14,50 euro.
- ☐ Ett halvt år för endast 41 euro.

- ☒ **JAG DELTAR I UTLOTTNINGEN AV TRE HACKMAN MATADOR TRAKTÖRPANNOR** (värde ca 85 euro)

SÄND KURIREN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL/MOB.

SÄND RÅKNINGEN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL/MOB.

☐ **Nej tack,** jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlottningen av Hackman Matador traktörpannor. Jag returnerar beställnings- och utlovningsblanketten försedd med frimärke till adressen Kuriren, PB 12, 65101 VASA (var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv in den nya under).

Erbjudandet gäller till 30.11.2013

Kan sändas ofrånkerat inom Norden Kuriren betalar portot

kuriren

PB 12
SVARFÖRSÄNDELSE
KOD 5005430
65103 VASA